

Основна школа „Младост” Вршац

ШКОЛСКИ ПРОГРАМ

2022/2023 – 2025/2026.

Садржај

I Циљеви школског програма	2
II План наставе и учења основног образовања и васпитања	3
III Програм обавезних предмета по разредима	3
IV Изборни програми по разредима	3
V Програми слободних наставних активности по разредима (V-VIII)	3
VI Начин и поступци за остваривање програма обавезних и изборних предмета и активности	4
VII Програм допунске и додатне наставе	6
VIII Програм културних активности школе	44
IX Програм школског спорта и спортских активности	47
X Програм заштите од насиља, злостављања, занемаривања и програм превенције других облика ризичног понашања	49
XI Програм ваннаставних активности ученика	55
XII Програм професионалне оријентације	85
XIII Програм здравствене заштите	93
XIV Програм социјалне заштите	118
XV Програм заштите животне средине	119
XVI Програм сарадње са локалном самоуправом	121
XVII Програм сарадње са породицом	122
XVIII Програм излета, екскурзија и наставе у природи	123
XIX Програм рада школске библиотеке	127
XX Начин остваривања других области развојног плана школе који утичу на образовно-васпитни рад	132
XXI Индивидуални образовни планови свих ученика који се образују по индивидуалном образовном плану	135
XXII Програм безбедности и здравља на раду	135

I Циљеви школског програма

Шта желимо да постигнемо школским програмом?

- Квалитетно образовање и васпитање, које омогућава стицање језичке, математичке, научне, уметничке, културне, здравствене, еколошке и информатичке писмености, неопходне за живот у савременом и сложеном друштву.
- Развијање знања, вештина, ставова и вредности које оспособљавају ученика да успешно задовољава сопствене потребе и интересе, развија сопствену личност и потенцијале, поштује друге особе и њихов идентитет, потребе и интересе, уз активно и одговорно учешће у економском, друштвеном и културном животу и допринос демократском, економском и културном развоју друштва.

Остваривањем наставних и осталих програма желимо да допринесемо реализацији следећих циљева:

- развој интелектуалних капацитета и знања деце и ученика нужних за разумевање природе, друштва, себе и света у коме живе, у складу са њиховим развојним потребама, могућностима и интересовањима;
- подстицање и развој физичких и здравствених способности деце и ученика;
- оспособљавање за рад, даље образовање и самостално учење, у складу са начелима сталног усавршавања и начелима доживотног учења;
- оспособљавање за самостално и одговорно доношење одлука које се односе на сопствени развој и будући живот;
- развијање свести о државној и националној припадности, неговање српске традиције и културе, као и традиције и културе националних мањина;
- омогућавање укључивања у процесе европског и међународног повезивања;
- развијање свести о значају заштите и очувања природе и животне средине;
- усвајање, разумевање и развој основних социјалних и моралних вредности демократски уређеног, хуманог и толерантног друштва;
- уважавање плурализма вредности и омогућавање, подстицање и изградња сопственог система вредности и вредносних ставова који се темеље на начелима различитости и добробити за све;
- развијање код деце и ученика радозналости и отворености за културе традиционалних цркава и верских заједница, као и етничке и верске толеранције, јачање поверења међу децом и ученицима и спречавање понашања која нарушавају остваривање права на различитост;
- поштовање права деце, људских и грађанских права и основних слобода и развијање способности за живот у демократски уређеном друштву;
- развијање и неговање другарства и пријатељства, усвајање вредности заједничког живота и подстицање индивидуалне одговорности.

II План наставе и учења основног образовања и васпитања
III Програм обавезних предмета по разредима
IV Изборни програми по разредима
V Програми слободних наставних активности по разредима

План наставе и учења основног образовања и васпитања (II), програм обавезних предмета (III) , изборни програми (IV), као и програми слободних наставних активности (V) објављени су у:

- Правилнику о плану наставе и учења за први циклус основног образовања и васпитања и програму наставе и учења за први разред основног образовања и васпитања: 10/2017-1, 12/2018-1, 15/2018-1, 18/2018-1, 1/2019-18, 2/2020-1
- Правилнику о програму наставе и учења за други разред основног образовања и васпитања: 16/2018-47, 3/2019-1, 5/2021-1
- Правилнику о програму наставе и учења за трећи разред основног образовања и васпитања: 5/2019-6, 1/2020-1, 6/2020-1, 7/2022-1
- Правилник о програму наставе и учења за четврти разред основног образовања и васпитања: 11/2019-1, 6/2020-20, 7/2021-671
- Правилнику о плану наставе и учења за пети и шести разред основног образовања и васпитања и програму наставе и учења за пети и шести разред основног образовања и васпитања: 15/2018-77, 18/2018-1, 3/2019-83, 3/2020-3, 6/2020-94, 17/2021-1
- Правилнику о плану наставе и учења за седми и осми разред основног образовања и васпитања 18/2018 -1
- Правилнику о програму наставе и учења за седми разред основног образовања и васпитања: 5/2019-61, 1/2020-60, 6/2020-99, 8/2020-597, 5/2021-4, 17/2021-42
- Правилнику о програму наставе и учења за осми разред основног образовања и васпитања: 11/2019-61, 2/2020-6, 6/2020-118, 5/2021-8, 17/2021-58
- Правилник о плану наставе и учења за први циклус основног образовања и васпитања и програму наставе и учења за први разред основног образовања и васпитања: 10/2017-1, 12/2018-1, 15/2018-1, 18/2018-1, 1/2019-18, 2/2020-1, 16/2022-1, 1/2023-79 (исправка), 13/2023-455, 14/2023-383
- Правилник о допунама правилника о плану наставе и учења за V, VI, VII и VIII разред, Просветни гласник 14/23.

VI Начин и поступци за остваривање програма обавезних и изборних предмета и активности

Остваривање програма обавезних и изборних предмета и активности школи остварује се тако што се:

- подстичу наставници и пружа стручна помоћ у примени иновативних модела наставе (интегративна настава, пројектна настава, интерактивна настава) јер овакви видови наставе развијају мишљење код ученика и представљају најсложенији облик практичног, смисаоног и интензивног стицања знања;
- ствара одговарајуће дидактичко-техничко окружење;
- примењује више различитих наставних облика на једном часу (рад у пару, групни рад, индивидуални облик рада, фронтални облик рада у комбинацији са самосталним радом ученика), како са истоврсним, тако и са диференцираним задацима и садржајима;
- анализира и вреднује рад и ефекти групног рада;
- ствара повољна клима;
- бирају адекватне методе учења;
- подстиче позитивна међузависност чланова;
- подржава индивидуална укљученост;
- развијају интерперсоналне и когнитивне способности;
- повезују теоријска знања са практичном наставом, како би ученици применили стечена теоријска знања;
- подстичу ученици да решавају проблеме, постављају питања и активно траже одговор из своје околине и окружења;
- подстичу ученици да примењују знања из једне области у другој и самим тим формирају функционално знање;
- вежба са ученицима примена знања, употреба способности и коришћење вештина;
- врши добар избор наставне методе, која одговара карактеристикама наставне јединице или теме и која преовладава током наставне јединице или теме, али тако да се преплиће и допуњује са осталим наставним методама;
- примењују одговарајућа наставна средства која ће утицати на аудио-визуелно-моторну перцепцију ученика, (чути, видети, рад);
- наставна средства израђују у сарадњи са ученицима и користе у свакодневном раду;
- упућују ученици у начине процене сопственог напредовања;
- уџбеници и други извори знања користе у свакодневном раду;
- подстичу ученици да прате сопствено напредавање и да изграде одговоран однос према себи;
- подстичу наставници да функционално објашњавају градиво, примењују нове облике, методе и средства рада и на тај начин буде радозналост код ученика пружајући му могућност да пита, размишља, производи оригиналне идеје да открива нова значења и развија критичко мишљење.

Школским програмом процес учења усмерен је на одабир стратегија учења и бригу о процесу кроз који пролази ученик током учења како би се остварили исходи, развиле компетенције и достигли стандарди. Да би ученици активно и ефикасно деловали у новим, непознатим ситуацијама, односно решавали проблеме, неопходно је да током основног образовања и васпитања савладају **кључне компетенције**:

1. Комуникација на матерњем језику
2. Комуникација на страном језику
3. Математичка компетенција и основне компетенције у науци и технологији
4. Дигитална компетенција
5. Учити како се учи (Учење учења)
6. Друштвене и грађанске компетенције
7. Осећај за иницијативу и предузетништво
8. Културна свест и изражавање

Опште међупредметне компетенције у школи развијаће се кроз наставу свих предмета и примењивати у различитим ситуацијама и контекстима при решавању различитих проблема и задатака:

1. Компетенција за целоживотно учење
2. Комуникација
3. Рад с подацима и информацијама
4. Дигитална компетенција
5. Решавање проблема
6. Сарадња
7. Одговорно учешће у демократском друштву
8. Одговоран однос према према здрављу
9. Одговоран однос према околини
10. Естетичка компетенција
11. Предузимљивост и предузетничка компетенција

С обзиром да **исходи и садржаји** сваког од наставних предмета доприносе развијању свих **међупредметних компетенција**, наставници су у обавези да на састанцима стручних већа размотре програме наставе и учења за сваки разред и ради њиховог повезивања и достизања исхода, **тематски и временски ускладе предметне садржаје**. **Корелација** је назначена и објашњена у годишњим, оперативним и дневним плановима обавезних и изборних програма и активности.

Сва стручна већа (стручно веће за разредну наставу и стручна већа за област предмета) током наставне године, ради подстицања међупредметне корелације и развоја међупредметних компетенција, планирају, реализују, презентују и вреднују пројекте (**проблемски и истраживачки** усмерену наставу, поткрепљену ученичким истраживачким радовима). Предлози и планови пројеката, односно пројектне наставе саставни су део Годишњег плана рада школе.

VII Програм допунске и додатне наставе

Садржаји за реализовање допунске наставе ће зависити од напредовања ученика и проблема на које наилазе у овладавању предвиђеним програмским садржајима, а у циљу достизања исхода.

VII.1 Први циклус
VII.1.1 Допунска настава
VII.1.1.1 Први разред

СРПСКИ ЈЕЗИК

Редни број	Назив наставне теме	Број часова
1.	Основе читања и писања – припрема за читање и писање	3
2.	Почетно читање и писање	5
3.	Усавршавање читања и писања	6
4.	Језик	2
5.	Књижевност	2
УКУПНО		18

МАТЕМАТИКА

Редни број	Назив наставне теме	Број часова
1.	Предмети у простору и односи међу њима	2
2.	Линија и област	2
3.	Природни бројеви до 100	10
4.	Мерење и мере	4
УКУПНО		18

VII.1.1.2 Други разред

СРПСКИ ЈЕЗИК

Редни број	Назив наставне теме	Број часова
1.	Књижевност	4
2.	Језик	10
3.	Култура изражавања	4
УКУПНО		18

МАТЕМАТИКА

Редни број	Назив наставне теме	Број часова
1.	Природни бројеви до 100	12
2.	Геометријска тела и фигуре	3
3.	Мерење и мере	3
УКУПНО		18

VII.1.1.3 Трећи разред

СРПСКИ ЈЕЗИК

Редни број	Назив наставне теме	Број часова
1.	Вештина читања и разумевања прочитаног	8
2.	Писано изражавања	5
3.	Граматика и лексикологија	5
УКУПНО		18

МАТЕМАТИКА

Редни број	Назив наставне теме	Број часова
1.	Природни бројеви до 1000 и операције са њима	14
2.	Геометрија	2
3.	Разломци	1
4.	Мерење и мере	1
УКУПНО		18

VII.1.1.4 Четврти разред

СРПСКИ ЈЕЗИК

Редни број	Назив наставне теме	Број часова
1.	Граматика	7
2.	Правопис	7
3.	Ортоепија	2
4.	Књижевни појмови	2
УКУПНО		18

МАТЕМАТИКА

Редни број	Назив наставне теме	Број часова
1.	Скуп природних бројева	13
2.	Мерење и мере	1
3.	Површина	4
УКУПНО		18

VII.1.2 Додатна наставаVII.1.2.1 Четврти разред

МАТЕМАТИКА

Редни број	Назив наставне теме	Број часова
1.	Скуп природних бројева	24
2.	Мерење и мере	2
3.	Површина	10
УКУПНО		18

VII.2 Други циклус**VII.2.1 Допунска настава**V разред

СРПСКИ ЈЕЗИК

Редни број	Наставна тема	Број часова
1.	Правопис	2
2.	Функција речи у реченици	2
3.	Граматичка основа и наставак	2
4.	Падежи: Н, Г, Д	2
5.	Падежи: А, В, И, Л	2
6.	Сложена реченица, препознавање, уочавање везника	2
7.	Заменице личне и неличне	2
8.	Глаголски вид и род	2
9.	Глаголски облици	2
10.	Непроменљиве врсте речи	2
УКУПНО		20

ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК

Редни број	Наставна тема	Број часова
1.	Reading and translation	1
2.	Verb TO BE	1
3.	Present Simple Tense	1
4.	Present Continuous Tense	1
5.	Present Simple and Continuous-difference	1

6.	Past simple of verb TO BE	1
7.	Past Simple-regular and irregular verbs	1
8.	Comparison of adjectives	1
9.	Making questions	1
10.	Future with „going to“	1
УКУПНО		10

МАТЕМАТИКА

Редни број	Наставна тема	Број часова
1.	Скупови	4
2.	Скупови тачака	4
3.	Делљивост бројева	4
4.	Углови	5
5.	Разломци	16
6.	Осна симетрија	3
УКУПНО		36

ГЕОГРАФИЈА

ПЛАНИРАНИ БРОЈ ЧАСОВА У ТОКУ НЕДЕЉЕ/ГОДИНЕ	1 час недељно/36 годишње
ПЛАНИРАНИ БРОЈ УЧЕНИКА	Променљив, по потреби, обавезно ученици са недовољним успехом
ЦИЉЕВИ ДОПУНСКЕ НАСТАВЕ	Усвајање географских садржаја уз помоћ којих ће ученици лакше пратити редовну наставу, развијање картографске писмености
ЗАДАЦИ ДОПУНСКЕ НАСТАВЕ	Помоћ ученицима који из било ког разлога имају тешкоће у савладавању градива како би успешније савладали градиво и напредовали у раду

НАЧИН ВРЕДНОВАЊА ДОПУНСКЕ НАСТАВЕ	Провере током часа допунске наставе, као и за време редовне наставе
НАЧИН КОРИШЋЕЊА РЕЗУЛТАТА ДОПУНСКЕ НАСТАВЕ	Резултати вредновања користе се за планирање даљег рада са ученицима на допунској настави и прилагођавању рада могућностима ученика, тј, индивидуализацији рада
НАСТАВНИ САДРЖАЈИ	Наставни садржаји прате план и програм редовне наставе, зависе од ученика који присуствују допунској настави

БИОЛОГИЈА

Редни број	Наставна тема	Број часова
1.	Увод у биологију	4
2.	Особине живих бића и разноврсност живог света	8
3.	Царство биљака	8
4.	Разноврсност биљака	8
5.	Царство гљива	8
УКУПНО		36

НЕМАЧКИ ЈЕЗИК

Редни број	Наставна тема	Број часова
1.	Schule	4
2.	Jahreszeiten	5
3.	Freunde	4
4.	Feste	5
5.	Mein Zuhause	4
6.	Essen	5
7.	Kleidung	6
8.	Landeskunde	3
УКУПНО		36

VI разред

СРПСКИ ЈЕЗИК

Редни број	Наставна тема	Број часова
1.	Просте, изведене и сложене речи	2
2.	Начини грађења речи	2
3.	Палатализација, сибиларизација	2
4.	ЈСПЗ, ЈСПМТ	2
5.	Јотовање, прелазак Л у О, непостојано А	1
6.	Гласовне промене	2
7.	Придевске заменице	1
8.	Аорист, имперфекат, плусквамперфекат, перфекат	2
9.	Футур 2, потенцијал, императив, ГПС, ГПП	2
10.	Глаголски облици	2
11.	Правопис	2
УКУПНО		20

ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК

Редни број	Наставна тема	Број часова
1.	Reading and translation	1
2.	Present Simple and Continuous	1
3.	Past Simple and Continuous	1
4.	Comparison of adjectives	1
5.	Countable and uncountable nouns and quantifiers	1
6.	Pronouns	1

7.	Modal verbs	1
8.	Future Simple	1
9.	First conditional	1
10.	Present Perfect	1
УКУПНО		10

МАТЕМАТИКА

Редни број	Наставна тема	Број часова
1.	Цели бројеви	4
2.	Троугао	3
3.	Цели бројеви	3
УКУПНО		10

БИОЛОГИЈА

Наставна тема	Циљеви	Задаци
Праживотиње	Упознавање ученика са грађом и разноврсношћу хетеротрофних протиста. Упознавање ученика са особеностима појединих група праживотиња. Упознавање ученика са значајним паразитским врстама праживотиња.	<ul style="list-style-type: none"> • Усвајање знања о грађи једноћелијских хетеротрофа и њиховој разноврсности. • Усвајање знања о грађи, начину живота и представницима амеба, бичара и трепљара. • Усвајање знања о паразитским праживотињама • Разумевање потребе за одржавањем личне хигијене.

Царство животиња	Упознавање ученика са настанком и развојем животињских група и њиховом разноврсношћу. Стицање знања о основним карактеристикама група бескичмењака. Стицање знања о основним карактеристикама група кичмењака.	<ul style="list-style-type: none"> • Савладавање основних знања о настанку и развоју група животиња. • Савладавање основних знања о основним карактеристикама група бескичмењака. • Савладавање основних знања о основним карактеристикама група кичмењака • Савладавања знања о разноврсности птица и сисара
Угроженост и заштита животиња	Упознавање ученика са појмовима биодиверзитета, фактора угрожавања и значаја одржавања и заштите животиња. Упознавање ученика са облицима суживота људи и животиња. Упознавање ученика са Одговорним односом према животињама.	<ul style="list-style-type: none"> • Савладавање основних знања о биодиверзитету, факторима угрожавања и заштити животиња. • Савладавање основних облика одговорног понашања према животињама.
Увод у еволуцију живог света	Стицање основних знања о доказима еволуције и геолошким добима. Стицање знања о борби за опстанак и Дарвиновој теорији еволуције	<ul style="list-style-type: none"> • Усвајање знања о геолошким добима и доказима еволуције • Савладавање знања о теоријама еволуције и борби за опстанак међу врстама и унутар врсте.

Часови допунске наставе се одвијају по потреби ученика, за оне који нису на редовној настави били у могућности да савладају предвиђено градиво. Допунској настави се могу прикључити и други ученици ако желе да допуне редовну наставу. Рад је прилагођен потребама и могућностима ученика.

ФИЗИКА

Редни број	Наставна тема	Број часова
1.	Кретање	4
2.	Сила	4
3.	Мерење	4
4.	Маса и густина	4
5.	Притисак	2
УКУПНО		18

НАПОМЕНА : Садржаји за реализовање допунске наставе ће зависити од напредовања ученика и проблема на које наилазе у овладавању предвиђеним програмским садржајима.

Уџбеник за реализацију програма

Александар Кандић, Горан Париповић: Физика 6, уџбеник за шести разред, Нови логос
Наташа Чалуковић: Физика 6, збирка задатака за седми разред, Круг, Београд

ГЕОГРАФИЈА

ПЛАНИРАНИ БРОЈ ЧАСОВА У ТОКУ НЕДЕЉЕ/ГОДИНЕ	1 час недељно/36 годишње
ПЛАНИРАНИ БРОЈ УЧЕНИКА	Променљив, по потреби, обавезно ученици са недовољним успехом
ЦИЉЕВИ ДОПУНСКЕ НАСТАВЕ	Усвајање географских садржаја уз помоћ којих ће ученици лакше пратити редовну наставу, развијање картографске писмености
ЗАДАЦИ ДОПУНСКЕ НАСТАВЕ	Помоћ ученицима који из било ког разлога имају тешкоће у савладавању градива како би успешније савладали градиво и напредовали у раду
НАЧИН ВРЕДНОВАЊА ДОПУНСКЕ НАСТАВЕ	Провере током часа допунске наставе, као и за време редовне наставе
НАЧИН КОРИШЋЕЊА РЕЗУЛТАТА ДОПУНСКЕ НАСТАВЕ	Резултати вредновања користе се за планирање даљег рада са ученицима на допунској настави и прилагођавању рада могућностима ученика, тј. индивидуализацији рада
НАСТАВНИ САДРЖАЈИ	Наставни садржаји прате план и програм редовне наставе, зависе од ученика који присуствују допунској настави

НЕМАЧКИ ЈЕЗИК

Редни број	Наставна тема	Број часова
1.	Schule	4
2.	Jahreszeiten	5
3.	Freunde	4
4.	Feste	5
5.	Mein Zuhause	4
6.	Essen	5

7.	Kleidung	6
8.	Landeskunde	3
УКУПНО		36

VII разред

СРПСКИ ЈЕЗИК

Редни број	Наставна тема	Број часова
1.	Правопис	2
2.	Сложена реченица	2
3.	Независне реченице	4
4.	Синтагме	6
5.	Пасивне конструкције	2
УКУПНО		16

ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК

Редни број	Наставна тема	Број часова
1.	Present tenses	1
2.	Past tenses	1
3.	Passive	1
4.	Passive	1
5.	Pronouns	1
6.	Present Perfect	1
7.	I,II Conditional	1
8.	I,II Conditional	1
УКУПНО		8

МАТЕМАТИКА

Редни број	Наставна тема	Број часова
1.	Реални бројеви	4
2.	Питагорина теорема	6
3.	Степен	3
4.	Многоугао	3
5.	Алгебарски рационални изрази	7
6.	Круг	2
7.	Полиноми	3
8.	Зависне величине и графици	5
9.	Сличност	3
УКУПНО		36

ФИЗИКА

Редни број	Наставна тема	Број часова
1.	Сила и кретање	6
2.	Кретање тела под дејством силе теже. Силе трења	4
3.	Равнотежа тела	3
4.	Механички рад и енергија. Снага	4
5.	Топлотне појаве	1
УКУПНО		18

Циљеви и задаци

Циљ допунске наставе је да ученик, уз додатну помоћ наставника, стекне минимум основних знања из садржаја које предвиђа програм физике у основној школи.

НАПОМЕНА : Садржаји за реализовање допунске наставе ће зависити од напредовања ученика и проблема на које наилазе у овладавању предвиђеним програмским садржајима.

Уџбеник за реализацију програма

Наташа Чалуковић: Физика 7, уџбеник за седми разред, Круг, Београд

Наташа Чалуковић: Физика 7, збирка задатака за седми разред, Круг, Београд

ХЕМИЈА

Редни број	Наставна тема	Број часова
1.	Хемија и њен значај	2
2.	Основни хемијски појмови	4
3.	Структура супстанце	12
4.	Хомогене смеше или раствори	6
5.	Хемијске реакције и израчунавања на основу хемијских једначина	12
УКУПНО		36

Напомена: Допунска настава се изводи током године и према потреби ученика који нису добро савладали наставно градиво. Могуће је мењати или спајати наставне јединице у зависности од потреба ученика.

ГЕОГРАФИЈА

ПЛАНИРАНИ БРОЈ ЧАСОВА У ТОКУ НЕДЕЉЕ/ГОДИНЕ	1 час недељно/36 годишње
ПЛАНИРАНИ БРОЈ УЧЕНИКА	Променљив, по потреби, обавезно ученици са недовољним успехом
ЦИЉЕВИ ДОПУНСКЕ НАСТАВЕ	Усвајање географских садржаја уз помоћ којих ће ученици лакше пратити редовну наставу, развијање картографске писмености
ЗАДАЦИ ДОПУНСКЕ НАСТАВЕ	Помоћ ученицима који из било ког разлога имају тешкоће у савладавању градива како би успешније савладали градиво и напредовали у раду
НАЧИН ВРЕДНОВАЊА ДОПУНСКЕ НАСТАВЕ	Провере током часа допунске наставе, као и за време редовне наставе

НАЧИН КОРИШЋЕЊА РЕЗУЛТАТА ДОПУНСКЕ НАСТАВЕ	Резултати вредновања користе се за планирање даљег рада са ученицима на допунској настави и прилагођавању рада могућностима ученика, тј, индивидуализацији рада
НАСТАВНИ САДРЖАЈИ	Наставни садржаји прате план и програм редовне наставе, зависе од ученика који присуствују допунској настави

БИОЛОГИЈА

Редни број	Назив теме	Број часова
1.	Порекло и развој људске врсте	11
2.	Грађа људског тела	16
3.	Репродуктивно здравље	9
УКУПНО		36
Часови допунске наставе се одвијају по потреби ученика, за оне који нису на редовној настави били у могућности да савладају предвиђено градиво. Допунској настави се могу прикључити и други ученици ако желе да допуне редовну наставу. Рад је прилагођен потребама и могућностима ученика.		

НЕМАЧКИ ЈЕЗИК

Редни број	Назив теме	Број часова
1.	Schule	4
2.	Jahreszeiten	5
3.	Freunde	4
4.	Feste	5
5.	Mein Zuhause	4
6.	Essen	5
7.	Kleidung	6
8.	Landeskunde	3
УКУПНО		36

VIII разред

СРПСКИ ЈЕЗИК

Наст. тема	Циљеви	Задачи	Број часова
Увод у екологију	Формирање позитивног односа према учењу биологије и заштити и очувању природе и непосредног окружења.	Упознавање и усвајање еколошких појмова, биолошке разноврсности и њеног значаја за опстанак врста. Усвајање и разумевање нивоа организације живог света у природи.	36
5.	Пасивне конструкције, безличне реченице		2
6.	Грађење речи и гласовне промене		2
7.	Гласови српског језика		2
8.	Целокупно градиво		3
УКУПНО			16

ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК

Редни број	Назив теме	Број часова
1.	Present tenses	1
2.	Past tenses	1
3.	Present Perfect/Continuous	1
4.	Future tenses	1
5.	Past Perfect/Continuous	2
6.	Reported speech	2
УКУПНО		8

БИОЛОГИЈА

Допунски рад организује се за ученике који нису савладали садржаје у редовној настави. Циљ допунске наставе биологије јесте да се ученицима који нису савладали садржаје биологије омогући лакше укључивање у редовни васпитно-образовни процес, као и да им се развију упорност, самосталност и тачност у раду.

Задаци допунске наставе биологије: оспособити ученике да овладају основним биолошким (еколошким) појмовима ради лакше интеграције у редовни наставни процес; омогућити ученицима да на што лакши начин надокнаде и усвоје појмове које су пропустили због краћег или дужег изостајања са редовне наставе; омогућити ученицима да овладају методама учења биолошких (еколошких) садржаја ради развијања самосталности у учењу.

Допунска настава биће организована током целе године динамиком од једног часа недељно са групама до десет ученика.

МАТЕМАТИКА

Редни број	Назив наставне теме	Број часова
1.	Сличност	2
2.	Тачка, права, раван	3
3.	Линеарне једначине	3
4.	Призма	4
5.	Линеарне неједначине	2
6.	Пирамида	4
7.	Линеарна функција	2
8.	Статистика	2
9.	Системи	3
10.	Ваљак	3
11.	Купа	3
12.	Лопта	3
УКУПНО		34

ФИЗИКА

Циљеви и задаци

Циљ допунске наставе је да ученик, уз додатну помоћ наставника, стекне минимум основних знања из садржаја које предвиђа програм физике у основној школи.

Редни број	Назив наставне теме	Број часова
1.	Осцилаторно и таласно кретање	2
2.	Светлосне појаве	3
3.	Електрично поље	2
4.	Електрична струја	9
5.	Магнетно поље	1
6.	Елементи атомске и нуклеарне физике	1
УКУПНО		18

НАПОМЕНА : Садржаји за реализовање допунске наставе ће зависити од напредовања ученика и проблема на које наилазе у овладавању предвиђеним програмским садржајима.

Уџбеник за реализацију програма

Наташа Каделбург: Физика 8, уџбеник за седми разред, Круг, Београд

Наташа Каделбург: Физика 8, збирка задатака за осми разред, Круг, Београд

ХЕМИЈА

Редни број	Назив наставне теме	Број часова
1.	Неметали, оксиди неметала, киселине	6
2.	Метали, оксиди метала, хидроксида (базе)	4
3.	Соли	3
4.	Електролитичка дисоцијација киселина, хидроксида (база) и соли	2
5.	Угљоводоници	6

6.	Органска једињења са кисеоником	5
7.	Биолошки важна органска једињења	7
8.	Хемија животне средине	1

Напомена: Допунска настава се изводи током године и према потреби ученика који нису добро савладали наставно градиво. Могуће је мењати или спајати наставне јединице у зависности од потреба ученика.

ГЕОГРАФИЈА

ПЛАНИРАНИ БРОЈ ЧАСОВА У ТОКУ НЕДЕЉЕ/ГОДИНЕ	1 час недељно/36 годишње
ПЛАНИРАНИ БРОЈ УЧЕНИКА	Променљив, по потреби, обавезно ученици са недовољним успехом
ЦИЉЕВИ ДОПУНСКЕ НАСТАВЕ	Усвајање географских садржаја уз помоћ којих ће ученици лакше пратити редовну наставу
ЗАДАЦИ ДОПУНСКЕ НАСТАВЕ	Помоћ ученицима који из било ког разлога имају тешкоће у савладавању градива како би успешније савладали градиво и напредовали у раду
НАЧИН ВРЕДНОВАЊА ДОПУНСКЕ НАСТАВЕ	Провере током часа допунске наставе, као и за време редовне наставе
НАЧИН КОРИШЋЕЊА РЕЗУЛТАТА ДОПУНСКЕ НАСТАВЕ	Резултати вредновања користе се за планирање даљег рада са ученицима на допунској настави и прилагођавању рада могућностима ученика.
НАСТАВНИ САДРЖАЈИ	Наставни садржаји прате план и програм редовне наставе, зависе од ученика који присуствују допунској настави

НЕМАЧКИ ЈЕЗИК

Редни број	Назив наставне теме	Број часова
1.	Schule	4
2.	Jahreszeiten	5
3.	Freunde	4
4.	Feste	5
5.	Mein Zuhause	4
6.	Essen	5

7.	Kleidung	6
8.	Landeskunde	3
УКУПНО		36

VII.2.2 Додатна настава

V разред

СРПСКИ ЈЕЗИК

Редни број	Назив наставне теме	Број часова
1.	Категорије речи, променљивост и непроменљивост речи; функција речи у говору	1
2.	Вежбе у говору са правилним акцентовањем	1
3.	Анализа самостално одабраног прозног дела	1
4.	Анализа новог књижевног дела по избору ученика	1
5.	Разговор о филму (глума и глумац, редитељи, режисер, текст и писац, музика и композитор)	1
6.	Проучавање локалног говора, упућивање ученика у методологију рада	1
7.	Проучавање локалног говора, прикупљање и бележење локализама и позајмљеница	1
8.	Проучавање локалног говора, замењивање позајмљеница речима и изразима стандардног књ. јез.	3
9.	Израда речника ЛОКАЛНОГ ГОВОРА	2
10.	Читање и анализирање радова о локалном говору,	1
11.	Припрема за такмичење из српског језика и језичке културе - решавање тестова, школско такмичење, општинско такмичење	5
12.	Израда паноа: Недоумице у српском језику	1

13.	Жаргонизми, прикупљање и бележење	2
14.	Квиз знања	1
15.	Сумирање резултата, похвале најистрајнијима	1
УКУПНО		23

МАТЕМАТИКА

Редни број	Назив наставне теме	Број часова
1.	Скупови	4
2.	Скупови тачака	6
3.	Дељивост бројева	6
4.	Углови	6
5.	Разломци	6
6.	Графови	2
7.	Логика	4
8.	Осна симетрија	2
УКУПНО		36

БИОЛОГИЈА

Редни број	Назив наставне теме	Број часова
1.	Увод у биологију	1
2.	Особине живих бића и разноврсност живог света	9
3.	Царство биљака	10
4.	Разноврсност бљака	12
5.	Царство гљива	4
УКУПНО		36

Часови додатне наставе се организују по потреби ученика, за оне ученике који показују изразито занимање за биологију. На овим часовима ученици се припремају за такмичење из биологије.

ГЕОГРАФИЈА

Редни број	Назив наставне теме	Број часова
1.	Месец-наш први сусед у васиони	2
2.	Звезде у свемиру	6
3.	Човек истражује свемир	6
4.	Последице Земљиних кретања	7
5.	Картографија-мерења на топографским и географским картама	11
6.	Press clipping-актуелни новински чланци везани за садржај географије у 5.разреду	4
УКУПНО		36

ИСТОРИЈА

Редни број	Назив наставне теме	Број часова
1.	Договор са ученицима о раду	1
2.	Набавка потребног материјала за рад	1
3.	Неопходна упутства о начину учења	1
4.	Временске одреднице (вежбање са лентом времена)	1
5.	Историјска географија (вежбање коришћења историјске карте)	1
6.	Деценија, век, миленијум	1
7.	Шта је историја?	1
8.	Изуми праисторијског човека (анализа)	1
9.	Стари исток	1
10.	Грчка у старом веку (историјска географија)	1
11.	Полиси (упоређивање)	1
12.	Ратови Старе Грчке (битке, личности, узроци, последице – анализа)	1
13.	Хеленизам	1
14.	Настанак Рима	1
15.	Пунски ратови	1
16.	Рим у доба царства	2
17.	Римска култура	1
18.	Хришћанство	1
19.	Пад Западног римског царства	1
20.	Анализа рада додатне наставе	1
УКУПНО		21

VI разред

СРПСКИ ЈЕЗИК

Редни број	Назив наставне теме	Број часова
1.	Реченица: комуникативна, предикатска, зависно и независно сложена	1
2.	Реченични чланови исказани речју, синтагмом, реченицом...	1
3.	Истраживање за интердисциплинарни пројекат са темом Ружа	3
4.	Грађење речи	1
5.	Префикси, суфикси, основа и корен речи; начини грађења речи	1
6.	Анализа савременог књижевног дела по слободном избору ученика-формирање властитог мишљења	1
7.	Књижевнотеоријски појмови	1
8.	Гласови српског језика, подела гласова по звучности и месту творбе	1
9.	Гласовне промене	1
10.	Правопис	1
УКУПНО		12

МАТЕМАТИКА

Редни број	Назив наставне теме	Број часова
1	Скуп целих бројева	5
2	Троугао	11
3	Дирихлеов принцип	5
4	Бројеви	2
5	Осна симетрија	2
6	Скуп Q	6
7	Четвороугао	5
УКУПНО		36

ФИЗИКА

Редни број	Назив наставне теме	Број часова
1.	Кретање	6
2.	Сила	5
3.	Мерење	1
4.	Маса и густина	3
5.	Притисак	3
УКУПНО		18

Уџбеник за реализацију програма

Александар Кандић, Горан Париповић: Физика 6, уџбеник за шести разред, Нови логос
 Нагаша Чалуковић: Физика 6, збирка задатака за седми разред, Круг, Београд

Друго

Материјал који се налази на сајту <http://www.dfs.rs/takmicenja/>

Часопис Млади физичар

Интернет

ГЕОГРАФИЈА

Редни број	Назив наставне теме	Број часова
1.	Истраживање локалне средине (биљни и животињски свет, заштићене врсте у локалној средини или насеља локалне средине)	19
2.	„Експлозија“ становништва на Земљи	3
3.	Средоземно море кроз историју	7
4.	Press clipping-актуелни новински чланци везани за садржај географије у 6.разреду	4
УКУПНО		36

БИОЛОГИЈА

Редни број	Назив наставне теме	Број часова
1.	Праживотиње	2
2.	Царство животиња	13
3.	Угроженост и заштита животиња	4
4.	Увод у еволуцију живог света	3
УКУПНО		22

Часови додатне наставе се организују по потреби ученика, за оне ученике који показују изразито занимање за биологију. На овим часовима ученици се припремају за такмичење из биологије.

ИСТОРИЈА

Редни број	Назив наставне теме	Број часова
1.	Договор са ученицима о раду	1
2.	Набавка потребног материјала за рад	1
3.	Неопходна упутства о начину учења	1
4.	Временске одреднице (вежбање са лентом времена)	1
5.	Историјска географија (вежбање коришћења историјске карте)	1
6.	Деценија, век, миленијум	1
7.	Европа у раном средњем веку (објаснити појмове)	1
8.	Феудално друштво	1
9.	Хришћанство и хришћанска црква (кључни појмови, догађаји и личности - анализа)	1
10.	Словени, насељавање Балканског полуострва (решавање задатака)	1
11.	Покрштавање Срба и других Јужних Словена (одговарање на питања)	1
12.	Феудалне државе, градови и култура (разговор, читање радова ученика)	1

13.	Немањићи (кључни појмови, догађаји и личности – анализа)	4
14.	Обласни господари (уочавање узрочно – последичних веза)	1
15.	Моравска Србија (решавање задатака)	1
16.	Пад Смедерева (кључни појмови, догађаји и личности – анализа).	1
17.	Анализа рада додатне наставе	1
УКУПНО		20

VII разред

СРПСКИ ЈЕЗИК

Редни број	Назив наставне теме	Број часова
1.	Синтаксичка анализа реченица у одабраном књижевноуметничком тексту: границе простих реченица у сложеној, главни и зависни реченични чланови	1
2.	Развој језика	1
3.	Рад Ђирила и Методија	1
4.	Вежбе у говору са правилним акцентовањем	1
5.	Вежбе у говорништву	1
6.	Врсте стилова. Књижевни језик и арго.	1
7.	Анализа савременог књижевног дела по слободном избору ученика-формирање властитог мишљења	1
8.	Разговор о филму (глума и глумац, редитељи режисер, текст и писац, музика и композитор)	1
9.	Проучавање локалног говора, упућивање ученика у методологију рада	1

10.	Проучавање локалног говора,прикупљање и бележење локализама и позајмљеница	1
11.	Проучавање локалног говора ,замењивање позајмљеницаречима и изразима стандардног књ.јез.	3
12.	Израда диференцијалне граматике	2
13.	Израда речника ЛОКАЛНОГ ГОВОРА	2
14.	Самостални радови ученика о локалном говору	1
15.	Читање и анализирање радова о локалном говору,	1
16.	Припрема за такмичење из српског језика и језичкекултуре-решавање тестова, школско такмичење, општинско такмичење	5
17.	Бележимо неправилно изражавање у средствима јавног информисања	3
18.	Израда паноа: Недоумице у српском језику	1
19.	Жаргонизми, прикупљање и бележење	2
20.	Израда паноа: Говориш ли српски?	1
21.	Квиз знања	1
22.	Сумирање резултата, похвале најистрајнијима	1
УКУПНО		33

МАТЕМАТИКА

Редни број	Назив наставне теме	Број часова
1.	Реални бројеви	3
2.	Питагорина теорема	10
3.	Алгебарски рационални изрази	9
4.	Комбинаторика	3

5.	Многоугао	3
6.	Круг	2
7.	Зависне величине и графици	4
8.	Сличност	2
УКУПНО		36

ФИЗИКА

Редни број	Назив наставне теме	Број часова
1.	Сила и кретање	5
2.	Кретање тела под дејством силе теже. Силе трења	5
3.	Равнотежа тела	3
4.	Механички рад и енергија. Снага	3
5.	Топлотне појаве	2
УКУПНО		18

Уџбеник за реализацију програма

Наташа Чалуковић: Физика 7, уџбеник за седми разред, Круг, Београд

Наташа Чалуковић: Физика 7, збирка задатака за седми разред, Круг, Београд

ДругоМатеријал који се налази на сајту <http://www.dfs.rs/takmicenja/>

Часопис Млади физичар

Интернет

ХЕМИЈА

Редни број	Назив наставне теме	Број часова
1.	Хемија и њен значај	1
2.	Основни хемијски појмови	4
3.	Структура супстанце	12
4.	Хомогене смеше или раствори	8
5.	Хемијске реакције и израчунавања на основу хемијских једначина	11
УКУПНО		36

ГЕОГРАФИЈА

Редни број	Назив наставне теме	Број часова
1.	Нафта као природно богатство и борба за њу, регије богате нафтом	9
2.	Арапски народ и Израел	7
3.	Индонезија - највећа острвска земља у свету	7
4.	Национални паркови у свету	7
5.	Press clipping-актуелни новински чланци везани за садржај географије у 7.разреду	6
УКУПНО		36

БИОЛОГИЈА

Редни број	Назив наставне теме	Број часова
1.	Порекло и развој људске врсте	7
2.	Основи цитологије и хистологије	7
3.	Грађа човечјег тела	15
4.	Репродуктивно здравље	7
УКУПНО		36

Часови додатне наставе се организују по потреби ученика, за оне ученике који показују изразито занимање за биологију. На овим часовима ученици се припремају за такмичење из биологије.

ИСТОРИЈА

Редни број	Назив наставне теме	Број часова
1.	Договор са ученицима о раду	1
2.	Набавка потребног материјала за рад	1
3.	Неопходна упутства о начину учења	1
4.	Временске одреднице (вежбање са лентом времена)	1
5.	Историјска географија (вежбање коришћења историјске карте)	1
6.	Успон Европе	1
7.	Турска држава и друштво од 16. до 18. века	1
8.	Срби у Турском царству (упоређивање)	1
9.	Ратови Турског царства	1
10.	Сеобе Срба (увежбавање хронологије)	1
11.	Револуције – врсте, значења, значај	1
12.	Француска револуција	1
13.	Наполеоново доба	1
14.	Револуције 1848/49. године (синхронистичке таблице)	1
15.	Први српски устанак (фазе и битке, хронологија)	1
16.	Други српски устанак и кнез Милош (повод, узрок, последица – анализа)	1
17.	Уставобранитељи	1
18.	Кнез Михаило	1
19.	Берлински конгрес (анализа)	1
20.	Црна Гора у Новом веку (кључни појмови, догађаји и личности – анализа)	1
21.	Анализа рада додатне наставе	1
УКУПНО		21

VIII разред

СРПСКИ ЈЕЗИК

Редни број	Назив наставне теме	Број часова
1.	Народни језик и књижевни језик; дијалекти, нормирање	1
2.	Развој књижевног језика	1
3.	Истраживање за интердисциплинарни пројекат са темом Ружа	5
4.	Језици националних мањина; функционални стилови	1
5.	Синтагме и глаголски облици	1
6.	Анализа савременог књижевног дела по слободном избору ученика-формирање властитог мишљења	1
7.	Књижевнотеоријски појмови	1
8.	Грађење речи и гласовне промене везане за њега	1
9.	Правопис	1
10.	Тестови за књижевну олимпијаду	1
11.	Учешће на књижевној олимпијад	1
12.	Припрема за такмичење из српског језика и језичке културе-решавање тестова, школско такмичење, општинско такмичење	5
13.	Припрема за регионално такмичење Бележимо неправилно изражавање у средствима јавног информисања	3
14.	Израда паноа : Недоумице у српском језику	1
15.	Израда паноа: Говориш ли српски?	1
16.	Анализа радова за интердисциплинарни пројекат са темом Ружа	1

17.	Сумирање резултата, похвале најистрајнијима	1
УКУПНО		27

ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК

Редни број	Назив наставне теме	Број часова
16.	Modal verbs са програмом и начином рада; Опште пропозиције такмицења	
17.	Reading comprehension practice	
18.	Reading comprehension practice	
19.	Reading comprehension practice	
20.	Listening comprehension practice	
21.	Listening comprehension practice	
22.	School competition	
23.	Noticing, pronunciation practice	
24.	Grammar practice: comparison of adjectives revision	
25.	Grammar practice	
26.	Израда тестова са такмицења од претходних година	
27.	Regional competition	
28.	Израда тестова са такмицења од претходних година	
29.	Израда тестова са такмицења од претходних година	
30.	Израда тестова са такмицења од претходних година	
31.	Speaking practice	
32.	Израда тестова са такмицења од претходних година	
33.	Republic competition	
34.	Анализа постигнутог успеха	
УКУПНО		

НЕМАЧКИ ЈЕЗИК

Редни број	Назив наставне теме	Број часова
1.	Schule, Unterricht	4
2.	Alltagsleben	5
3.	Internet	8
4.	Tiere	4
5.	Hobbys	5
6.	Meine Familie	8
УКУПНО		34

МАТЕМАТИКА

Редни број	Назив наставне теме	Број часова
1.	Круг	4
2.	Сличност	3
3.	Тачка, права, раван	4
4.	Призма	5
5.	Линеарне једначине и неједначине	7
6.	Пирамида	3
7.	Линеарна функција	2
8.	Комбинаторика	2
9.	Системи једначина	2
10.	Дељивост	1
11.	Нелинеарне једначине	1

УКУПНО	34
---------------	-----------

ФИЗИКА

Редни број	Назив наставне теме	Број часова
1.	Осцилаторно и таласно кретање	4
2.	Светлосне појаве	4
3.	Електрично поље	4
4.	Електрична струја	4
5.	Магнетно поље	1
6.	Елементи атомске и нуклеарне физике	1
УКУПНО		18

Уџбеник за реализацију програма

Наташа Каделбург: Физика 8, уџбеник за седми разред, Круг, Београд

Наташа Каделбург: Физика 8, збирка задатака за осми разред, Круг, Београд

Друго

Материјал који се налази на сајту <http://www.dfs.rs/takmicenja/>

Часопис Млади физичар

Интернет

ХЕМИЈА

Редни број	Назив наставне теме	Број часова
1.	Неметали, оксиди неметала, киселине	4
2.	Метали, оксиди метала, хидроксида (базе)	4
3.	Соли	2
4.	Електролитичка дисоцијација киселина, хидроксида (база) и соли	2
5.	Угљоводоници	4
6.	Органска једињења са кисеоником	3

7.	Биолошки важна органска једињења	3
8.	Хемиј животне средине	1
УКУПНО		23

БИОЛОГИЈА

Редни број	Назив наставне теме	Број часова
1.	Увод	2
2.	Екологија и животна средина	10
3.	Угрожавање, заштита и унапређивање екосистема – животне средине екосистема копнених вода	12
4.	Глобалне последице загађивања животне средине	7
5.	Животна средина и одрживи развој	1
6.	Животна средина, здравље и култура живљења	2
УКУПНО		34

Часови додатне наставе се организују по потреби ученика, за оне ученике који показују изразито занимање за биологију. На овим часовима ученици се припремају за такмичење из биологије.

ИСТОРИЈА

Редни број	Назив наставне теме	Број часова
1.	Договор са ученицима о раду	1
2.	Набавка потребног материјала за рад	1
3.	Неопходна упутства о начину учења	1
4.	Временске одреднице (вежбање са лентом времена)	1
5.	Историјска географија (вежбање коришћења историјске карте)	1
6.	Промене у привреди и друштву крајем 19. века и почетком 20. века	1

7.	Међународни односи крајем 19. и почетком 20. века и Србија (уочавање кључних интереса)	1
8.	Србија крајем 19. и почетком 20. века (израда хронолошке таблице)	1
9.	Срби под страном влашћу крајем 19. и почетком 20. века (упоређивање)	1
10.	Балкански ратови (узрочно-последичне везе)	1
11.	Први светски рат (повод, узрок, последица – анализа)	1
12.	Први светски рат (разговор)	1
13.	Први светски рат и Србија (кључни појмови, догађаји и личности – анализа)	2
14.	Настанак Југославије (идеје и околности, анализа)	1
15.	Краљевина Срба, Хрвата и Словенаца	1
16.	Југославија између два рата	1
17.	Други светски рат	2
18.	Европске интеграције	1
19.	Анализа рада додатне наставе	1
УКУПНО		21

ГЕОГРАФИЈА

Редни број	Назив наставне теме	Број часова
1.	Предности и недостаци географског положаја Србије	6
2.	Геолошки развој у Панонској низији	6
3.	Миграциона кретања у Србији кроз историју и њихов утицај на етничку структуру локалне средине	8
4.	Крашки предели у источној Србији	8
5.	Press clipping-актуелни новински чланци везани за садржај географије у 8.разреду	6
УКУПНО		34

VIII Програм културних активности школе

Месец – време реализације	Активности	Носиоци активности
Август	Пријем првака – приредба ученика нижих разреда	Актив учитеља од 2. до 4. и хор школе
Септембар	Међународни Дан писмености –презентација учитеља првог разреда, представљање научног колегама на семинару из српског језика	Учитељи првог разреда,наставници српског језика
	Извожба „Паја Јовановић“	Актив учитеља од 1. до 4.разреда и наставници ликовне културе
Октобар	„Сунчана јесен живота“ – приредба у Геронтолошком центру Вршац	Актив српског језика и музичке културе и актив од 1. до 4.разреда
	„Дечија недеља“ - Позоришна представа - Ликовна радионица: Краснопис	Актив српског језика, музичке и ликовне културе и актив од 1. до 4.разреда
	Светски Дан учитеља: Напиши учитељу или наставнику поруку која подржава образовање и фотографиши се са њом поред неке знаменитости у свом граду	Актив учитеља од 1. до 4. разреда, одељенске старешине
	Дан сећања на српске жртве у Другом светском рату	Сви
	Посета ученика трећег разреда ОШ „Младост“ и дружење са ученицима трећег разреда ШОСО „Јелена Варјашки“	ОШ „Младост“ и ШОСО „Јелена Варјашки“ – актив учитеља трећег разреда
	Прослава школске славе Светог Луке	Сви ученици и наставници
	Доситејеви дани у Гимназији „Доситеј Обрадовић” у Темишвару - сарадња са српском дијаспором	Наставници који припреме рад

Новембар	Обележавање Дана просветних радника и годишњице рођења Вука Караџића (радионица у библиотеци)	Активности у оквиру часа српског језика, школска библиотекарка
	Обележавање Дана примирја у Првом светском рату	Наставник историје
	Светски Дан љубазности – децје поруке и подела поклончића људима на улици	Активност у оквиру часа одељењског старешине
	Дан толеранције – интерактивна радионица „Различитости“	Ђачки парламент
	Славски обичаји	Вероучитељ
Децембар	Светски Дан борбе против HIV/AIDS	Дом здравља Вршац
	Дан људских права – мултимедијално предавање на тему људских и дечијих права	Наставници грађанског васпитања и учитељи
	Дани немачке културе	Наставници немачког језика и ученици 8. разреда
	Светски Дан планина	Ученици 6. разреда, наставници географије
	Прослава Нове године – маскенбал	Сви ученици нижих разреда, наставници ликовне културе, одељенске старешине.
Јануар	Обележавање Дана Светог Саве -радионице у оквиру часа-	Сви ученици наше школе, наставници и одељенске старешине.
Фебруар	Свети Трифун Сретење – Дан државности Србије	Наставници историје
	Дан матерњег језика	Градска библиотека Вршац (радионице за више разреде). Изборни предмет – румунски, мађарски и македонски језик са елементима националне културе (нижи и виши разреди)
Март	Светски Дан енергетске ефикасности (литерарни и ликовни конкурс) Литерарни и ликовни конкурс	Активности у оквиру часова физике и хемије. Наставници језика, ликовне културе и наставници разредне наставе
	Светски Дан поезије	Наставници српског језика, библиотекарка, наставници страног језика и учитељи
	Светски дан особа са Дауновим синдромом „Осмех без граница“	Ђачки парламент у сарадњи са ШОСО „Јелена Варјашки“.
	Светски Дан вода	Активности на часовима биологије, географије: наставници и ученици

Април	Међународни Дан деце књиге (дружење са дечијим писцем)	Активности у оквиру школске библиотеке и продуженог боравка: библиотекарка, наставници и ученици
	„Ускрс у школи“ – креативне радионице	Ученици нижих разреда, вероучитељ, учитељи
	Светски Дан особа са аутизмом „Мој друг са аутизмом“	Интерактивна радионица за ученике млађих разреда (педагог, психолог)
	Дан планете Земље (читање текстова о заштити природе; акција чишћења школског дворишта)	Сви ученици наше школе, наставници и одељенске старешине.
	Дан девојчица	Даниела Радосав Николић.
	Дан школе Школско такмичење у цртању и сликању, квиз, радионице, планетаријум	Сви ученици наше школе, наставници и одељенске старешине.
Мај	Светски Дан Сунца	Сви ученици наше школе, наставници и одељенске старешине и сви који желе.
	Недеља Црвеног крста	Црвени крст Вршац
	Дан победе у Другом светском рату и Дан Европе	Наташа Павловић Попов
	Светски Дан породице	Сви ученици наше школе, наставници и одељенске старешине.
	„Негујемо читалачке навике од најранијег доба“ – подела бесплатних чланских карата за ученике 1. разреда	Градска библиотека, ученици и учитељи одељења првог разреда
Јун	Међународни Дан деце – невиних жртава агресије	Тим за борбу против насиља, Гордана Обреновић
	Светски Дан животне средине (рециклажа)	Наставници: Наташа Самуилов, Виолета Керкез, Марко Косовић, Драган Владислав и учитељи.

IX Програм школског спорта и спортских активности

ЦИЉ И ЗАДАЦИ

Циљ секције јесте да разноврсним и систематским моторичким активностима, допринесе интегралном развоју личности ученика, развоју моторичких способности, стицању, усавршавању и примени моторичких умења, навика и неопходних теоријских знања у свакодневним и специфичним условима живота и рада

Задачи

- подстицање раста, развоја и утицање на правилно држање тела
- развој и усавршавање моторичких способности
- стицање моторичких умења која су као садржаји утврђени програмом и стицање теоријских знања неопходних за њихово усвајање
- формирање морално-вољних квалитета личности
- оспособљавање ученика да стечена знања, умења и навике користе у свакодневним условима живота и рада
- стицање и развијање свести о потреби здравља, чувања здравља и заштити природе и човекове средине

Оперативни задаци

- усмерени развој моторичких способности
- усмерено стицање и усавршавање моторичких умења и навика
- примена стечених знања, умења и навика у сложенијим условима (кроз игру и такмичење)
- задовољавање социјалних потреба за потврђивањем, групним поистовећивањем итд.
- естетско изражавање кретњом и доживљавање естетских вредности
- усвајање етичких вредности и подстицање вољних особина ученика

НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА

- Рад по групама (екипама)
- Приказивање стечених знања на часовима физичког васпитања и изабраног спорта
- Такмичење спровести у сали за физичко васпитање и на спољашњим спортским теренима
- Пре одигравања утакмица извршити жреб у присуству капитена одељења
- О мерама безбедности регуларности такмичења, суђењу, вођењу записника брину носиоци активности

КОРЕЛАЦИЈА СА НАСТАВНИМ ПРЕДМЕТИМА

Планирање заједничких активности са сродним групама и секцијама
Остваривање корелације са биологијом, физиком, географијом.

ПРОГРАМ

Септембар

- први део програма „Сасвим природно- Вршачке планине“
- грожђебалска атлетска трка
- формирање екипа

Октобар

- акција „Упознајмо спортске клубове“
- опремање фитнес кабинета
- школско такмичење по одељењима

Новембар

- предавање из историје спорта
- израда панoa за школску салу

Децембар

- Бели крос у градском парку

Јануар

- заједничке спортске активности ђака и наставника (фитнес, фудбал, одбојка, кошарка, стони тенис, шах...)

Фебруар

- спортска такмичења поводом дана школе „Вук Караџић“
- школска такмичења по спортовима

Март

- улична трка Црвеног крста
- атлетско првенство школе

Април

- Спортска недеља поводом Дана школе (полигони спретности и ревијалне утакмице по разредима)

Мај

- други део програма „Сасвим природно- Вршачке планине“
- Крос РТС-а

Јун

- Спортска такмичења на „полету” (баскет 3:3) и у „порти” (Граја и дечија раја)

X Програм заштите од насиља, злостављања и занемаривања и програми превенције других облика ризичног понашања

Општи циљ	Специфични циљеви	Активности	Носиоци активности
ШКОЛА БЕЗ НАСИЉА	-Анализа тренутне ситуације и упознавање са правилницима школе	<p>- дефинисање правила понашања и последице кршења правила на нивоу школе, путем огласних табли и паноа у ходнику школе и на родитељским састанцима</p> <p>- упознавање са законским школским одредбама о кршењу дисциплине</p> <p>-постављање правилника о безбедности и понашању на видном месту у школи</p> <p>- Одговорност и пријатељство</p> <p>* Трибина</p>	директор, школски психолог, одељенске старешине, наставници, Тим ШБН
		-Упознавање родитеља о ШПН на Савету родитеља	

ШКОЛА БЕЗ НАСИЉА	-Примена пројекта у свакодневној пракси школе	-Разговор са ученицима и родитељима о правилима понашања и подизање свести о проблему – прихватања да се насиље дешава у школи (ЧОС, рад психолога, родитељски састанак) -Обележавање Дечије недеље кроз разне активности и упознавање са дечијим правима у школи, породици и друштву. - „Сретна школа, шта је то” *Радионица <u>Циљ:</u> Развити вештине критичког мишљења, примењивати креативност, боље се међусобно упознавати и без сукоба решавати настале проблеме.	директор, школски психолог, одељенске старешине, наставници, Тим ШБН
	ШКОЛА БЕЗ НАСИЉА	- Испитивање врста и интензитета насиља кроз разговоре са ученицима. -Дан толеранције, радионице	
	-Лепим понашањем против насиља	„Само да ти кажем” * Радионица. <u>Циљ:</u> Научити ученике како да се изражавају и понашају када хоће да се заузму за себе и да	

		<p>на леп начин реше проблем са другим ученицима.</p> <hr/> <p>-Посета вртићу са поклон играчком. Ученици седмог разреда ће самостално направити играчку и отићи у посету четворогодишњацима у оближњи вртић.</p>	
	<p>- Посета Дому старих</p> <p>Примена пројекта у свакодневној пракси</p>	<p>Весели ученици нижих разреда праве приредбу за баке и деке</p> <p>-Израда божићних честитки, недеља различитих култура и вера</p>	<p>директор, школски психолог, одељенске старешине, наставници, Тим ШБН</p>
	<p>Знањем и лепотом против насиља</p>	<p>„Шаренко ипак није сам” *Радионица <u>Циљ:</u> Прихватити различитост и усвајати је као богатство, а не разлог сукоба - Приредба за децу без родитељског старања</p>	

		<p>„И фрка је део живота” *Радионица, виши разреди <u>Циљ:</u> Научити механизме ношења са емоцијом страха код себе и других, развити саосећање и групну повезаност.</p>	
	<p>Примена пројекта у свакодневной пракси</p>	<p>-Анализа резултата рада тима у првом полугодишту</p>	<p>директор, Тим за борбу против насиља, наставници, школски психолог</p>
<p>ШКОЛА БЕЗ НАСИЉА</p>	<p>- Примена пројекта у свакодневной пракси</p>	<p>„Другарска школа”, размена ђака ОШ града -Литерарни и ликовни конкурси у локалној заједници и шире: „У знању је моћ”</p>	<p>директор, Тим за борбу против насиља, наставници, школски психолог</p>
		<p>-Презентација резултата рада у фебруару</p>	

	<p>- Примена пројекта у свакодневној пракси</p>	<p>- Функционисање спољашње заштитне мреже, укључивање: Дома здравља, Центра за социјални рад, Полицијске управе, као и Општине у рад на превенцији од насиља</p> <hr/> <p>„Веома ме љути” *Радионица <i>Циљ:</i> Управљање емоцијама и понашањем, уважавање потерба других и прихватање одговорности за своје понашање. Развијање стратегије превазилажења сукоба. -Картице проблемских ситуација, примери из књиге: „Говор ненасиља”, Ладислава Богнара, 1998.</p>	<p>директор, Тим за борбу против насиља, наставници, школски психолог</p>
	<p>- Примена пројекта у свакодневној пракси</p> <p>-Спортом против насиља</p>	<p>-Организовање трибина: Злоупотреба деце на Интернету (друштвене мреже, секте, алкохолизам, наркоманија...) -Прослава Дана школе, спортски дан, фер- плеј *Турнир</p>	<p>Тим за борбу против насиља, наставници, директорка, школски психолог</p>

	<p>- Примена пројекта у свакодневној пракси</p>	<p>-Заштита и самозаштита ученика на екскурзији и рекреативној настави - „Ко су хероји”, глумачка представа ученика млађих разреда „Можемо то решити” *Радионица <u>Циљ:</u> Савладати основе решавања проблемаи сарадње, унапредити комуникацијске компентеције, усвојити основе решавања сукоба, научити разлику између компромиса и сарадње</p>	<p>директор, Тим за борбу против насиља, наставници, школски психолог</p>
ШКОЛА БЕЗ НАСИЉА	<p>-Анализа тренутне ситуације</p> <p>- Примена пројекта свакодневној пракси</p>	<p>Анализа рада тима и остварење постављених циљева</p> <p>Самопроцена школе о томе да ли је постала безбедно окружење за ученике</p>	<p>директорка, наставници, школски психолог, Тим ШПН</p>

XI Програм ваннаставних активности ученика

Ваннаставне активности у школи осмишљене су и испланиране тако да њихови ефекти доприносе:

- пуном интелектуалном, емоционалном, социјалном, моралном и физичком развоју
- развијању кључних и међупредметних компетенција;
- унапређивању квалитета процеса и исхода образовања и васпитања
- развоју свести о себи, стваралачких способности, критичког мишљења, способности за тимски рад, способности самовредновања, самоиницијативе и изражавања свог мишљења
- развоју свести о значају здравог стила живота и одрживог развоја
- оспособљавању за доношење ваљаних одлука о избору даљег образовања и занимања
- развијању осећања солидарности, сарадње, неговање другарства
- развијању позитивних људских вредности
- поштовању људских права
- уважавању различитости
- нултој толеранцији на насиље
- развијању личног и националног идентитета, интеркултуралности, поштовању и очувању националне и светске културне баштине

XI .1 Први циклусI разред

Редни број	Назив наставне теме	Број часова
1.	Посете позоришним представама	6
2.	Посете биоскопским представама	4
3.	Дечија недеља	5
4.	Обележавање школске славе Светог Луке	2
5.	Новогодишње дружење (вашар, приредба и сл)	3
6.	Обележавање Дана Светог Саве (приредба, радионице и сл)	3
7.	Дан особа са инвалидитетом (радионице, дружење...)	2
8.	Дан школе (припрема и реализација приредбе, спортска такмичења, радионице и сл)	3
9.	Обилазак Градске библиотеке – посета, пријем чланских карата	2
10.	Пријем ђака првака у организацију Црвеног крста	2
11.	Дружење на крају првог разреда (журка, приредба, излет, боравак у парку и сл – припрема и реализација)	4
УКУПНО		36

II разред

Редни број	Назив наставне теме	Број часова
1.	Посете позоришним представама	6
2.	Посете биоскопским представама	4
3.	Дан старих особа (реализација приредбе за стара лица, посета Дома за старе особе)	2
4.	Обележавање Дечије недеље	5
5.	Обележавање школске славе Светог Луке (припрема приредбе и реализација)	5

6.	Новогодишње дружење (вашар, приредба и сл)	2
7.	Обележавање Дана Светог Саве (приредба, радионице и сл)	3
8.	Дан особа са инвалидитетом (припрема и реализација радионица, дружење...)	4
9.	Дан школе (припрема и реализација приредбе, спортска такмичења, радионице и сл)	3
10.	Дружење на крају школске године (журка, излет, боравак у парку и сл)	2
УКУПНО		36

III разред

Редни број	Назив наставне теме	Број часова
1.	Посете позоришним представама	6
2.	Посете биоскопским представама	4
3.	Дан старих особа (реализација приредбе за стара лица, посета Дома за старе особе)	2
4.	Обележавање Дечије недеље	5
5.	Обележавање школске славе Светог Луке (припрема и реализација програма)	4
6.	Новогодишње дружење (украшавање јелке, журка, приредба и сл)	2
7.	Обележавање Дана Светог Саве (приредба, радионице...)	3
8.	Дан особа са инвалидитетом (радионице, дружење...)	2
9.	Дан школе (припрема и реализација приредбе, спортска такмичења, радионице и сл)	3
10.	Занимљиви математички задаци (припрема за такмичење)	3
11.	Дружење на крају школске године (журка, излет, боравак у парку и сл)	2
УКУПНО		36

IV разред

Редни број	Назив наставне теме	Број часова
1.	Посета библиотеке, музејских поставки и осталих културних институција и манифестација	до 6 часова
2.	Посете позоришним представама	до 6 часова
3.	Посете биоскопским представама	до 4 часа
4.	Дан старих особа (реализација приредбе за стара лица, посета Дома за старе особе)	2
5.	Обележавање Дечије недеље	од 5 до 10 часова
6.	Обележавање школске славе Светог Луке (припрема и реализација програма)	4
7.	Новогодишње дружење (украшавање јелке, журка, приредба и сл)	од 2 до 4 часа
8.	Обележавање Дана Светог Саве (приредба, радионице – припрема и реализација...)	од 3 до 6 часова
9.	Дан особа са инвалидитетом (радионице, дружење...)	2
10.	Дан школе (припрема и реализација приредбе, спортска такмичења, радионице и сл)	од 3 до 6 часова
11.	Приредба на крају школске године (припрема и реализација)	од 5 до 10 часова
12.	Безбедно детињство – развој безбедносне културе младих	до 10 часова
13.	Остале друштвене, техничке, хуманитарне, спортске и културне активности (по потреби)	-
УКУПНО		36 - 72

XI .2 Други циклус

Стручна већа за област предмета ће сачинити листу секција ваннаставних активности за сваку школску годину на основу резултата анкете коју ће спровести чланови ученичког парламента. За сваку секцију ће бити донет програм рада који ће бити саставни део Школског програма. Школски програм ће се иновирати у складу са интересовањима ученика.

СЕКЦИЈЕ

СЕКЦИЈЕ - ОБЛАСТИ	НАСТАВНИК И РАЗРЕДИ У КОЈИМА СЕ СЕКЦИЈА ОДРЖАВА
Драмска секција	Даниела Радосав Николић (V,VI,VII,VIII)
Литерарна секција	Јадранка Ђулум (V,VI,VII,VIII)
Секција за израду електронског часописа школе	Даниела Радосав Николић (VII, VIII)
Секција за енглески језик	Зорана Орта (V,VII) Анита Ђурић Стојков (V,VI)
Секција за немачки језик	Биљана Драгишић (V,VI,VII,VIII)
Секција за немачки језик	Маја Никић (VII)
Географска секција	Весна Томић (V,VI,VII,VIII)
Секција природних наука (биологија, физика и хемија)	Наташа Самуилов, Константин Видаковић, Виолета Керкез (V,VI,VII,VIII)
Историјска секција	Наташа Павловић Попов (V,VI,VII,VIII)
Техничко стваралаштво	Драган Владислав (V, VI,VII, VIII)
Саобраћајна секција	Драган Владислав (V, VI, VII,VIII)
Ликовна секција	Мелинда Барна-Петровић (V-VIII)

Секција за одбојку	Илија Михајловић (V,VI,VII,VIII)
Секција за кошарку	Синиша Рудић (V,VI,VII,VIII)
Секција за фудбал	Илија Михајловић (V,VI,VII,VIII)
Секција за атлетику	Синиша Рудић (V,VI,VII,VIII)

ПРОГРАМ РАДА ДРАМСКЕ СЕКЦИЈЕ

Секцију реализује Даниела Радосав Николић, професор српског језика и књижевности и ученици петог, шестог, седмог и осмог разреда који то желе.

Годишњи фонд часова: 36

Секција се организује оном динамиком коју школске културне и јавне активности то захтевају.

Садржај активности:

- * Упознавање ученика са активностима и планом рада секције.
- * Аудиција.
- * Договор око динамике рада.
- * Шта је драмска уметност?
- *Активности поводом Дечје недеље.
- *Договор и активности поводом школске славе Светог Луке.
- *Реализација активности на приредби поводом школске славе Светог Луке.
- * Одлазак у позориште и гледање позоришне представе.
- * Анализа позоришне представе.
- * Осмишљавање драмског комада за приредбу поводом Дана Светог Саве.
- *Читаће пробе.
- *Рад на тексту.
- *Осмишљавање сцене и костима.

- *Рад на покрету и мимици.
- * Осмишљавање светла и звука.
- * Пробе
- *Реализација активности поводом Дана Светог Саве.
- *Обимнији драмски комад по избору ученика.
- *Читаће пробе.
- *Рад на тексту.
- *Осмишљавање сцене и костима.
- *Рад на покрету и мимици.
- * Осмишљавање светла и звука.
- *Приказ припремљеног комада за Дан школе или крај школске године.
- *Договор о избору репертоара у наредној школској години.

ПРОГРАМ ЛИТЕРАРНЕ СЕКЦИЈЕ

Секцију реализује Јадранка Ђулум, професор српског језика и књижевности и ученици петог, шестог, седмог и осмог разреда који то желе.

Годишњи фонд часова: 36

Секција се организује оном динамиком коју школске културне и јавне активности то захтевају.

Садржај активности:

- Упознавање ученика са активностима и планом рада секције.
- Договор о ктивностима поводом Дечје недеље.
- Активности у оквиру Дечје недеље
- Прослава школске славе Свети Лука
- Посета библиотеци
- Литерарни конкурс поводом Месеца борбе против алкохолизма и помоћ у библиотеци
- Литерарни радови поводом Новогодишњих празника
- У сусрет Савиндану-одабир текстова за Светосавску академију, припрема програма, подела задужења

- Увежбавање текстова поводом Светосавске приредбе
- Литерарни конкурс поводом Савиндана
- Учеће на школској приредби

- Међународни дан матерњег језика (радионица)
- У сусрет Дану школе (одабир теме и текстова везаних за прославу)
- Дан школе
- Дан сећања на Доситеја Обрадовића

- Учешће на различитим литерарним конкурсима
- Сагледавање рада секције, изношење утисака, похвала, критика и идеја за наредне школске године

ПРОГРАМ СЕКЦИЈЕ ЗА ИЗРАДУ ЕЛЕКТРОНСКОГ ЧАСОПИСА

Секцију реализује Даниела Радосав Николић, професорка српског језика и књижевности и ученици седмог и осмог разреда који то желе.

Годишњи фонд часова: 36

Секција се организује оном динамиком коју школске културне и јавне активности то захтевају.

- * Упознавање ученика са активностима и планом рада секције.
- * Шта је вест и извештај?
- * Етички кодекс у новинарству.
- * Формирање Вајбер групе родитеља, ученика и наставника на којој ће бити вести о битним догађањима у школи.
- * Вест о правилима понашања у школи.
- * Вест о ваннаставним активностима у школи.

- *Извештај о Дечјој недељи.
- * Извештај о школској слави Светом Луки.
- * Новински текстови на теме по избору ученика.
- *Извештај о културним и јавним активностима у школи.

- * Новински текстови на теме по избору ученика.
- *Извештај са градске приредбе поводом Дана Светог Саве.

- *Извештај о културним и јавним активностима у школи.
- * Новински текстови на теме по избору ученика.
- *Анализа рада у претходној години и прављење плана за наредну школску годину.

ПРОГРАМ СЕКЦИЈЕ ЗА ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК

Секцију реализују Зорана Орта и Анита Ђурић Стојков, професорке енглеског језика и ученици петог, шестог, седмог и осмог разреда који то желе.

Циљ секције је стицање додатних знања, упознавање језичких појмова и појава, подизање свести о различитости култура у писаној и усменој речи, оспособљавање за дубљу дискусију на разне теме и решавање лексичких, семантичких, граматичких и стилских задатака, подстицање на критичко мишљење и истраживачки рад.

Активности секције обухватају: дискусије и дебате на енглеском језику; обележавање значајних датума уз обавезну компаративну анализу - кроз израду панона, рецитације, квизове, игре речи, писање састава; организовање преводилачких и поетских радионица; гледање филмова без превода или са титловима на енглеском језику; упућивање ученика на употребу интернет сајтова за учење енглеског језика и коришћење литературе британских и америчких писаца, уз одигравање сцена из романа или игру асоцијације везану за дешавања у њима; ПП и видео презентације са општом или стручном тематиком.

Теме

Обележавање Европског дана језика кроз организовани квиз.

Обележавање празника Ноћи вештица кроз мини презентације и квизове.

Организовање преводилачке радионице.

Обележавање празника Дана захвалности кроз мини презентације, игре речи и писање краћег састава I am thankful for.

Обележавање Божића и Нове године у различитим земљама и рад на називима за Harry New Year! на разним језицима.

Гледање играног филма по роману Чарлса Дикенса „Оливер Твист“ са енглеским титлом уз критички осврт на друштво у Британији из тог периода и поређење са модерним добом.

Обележавање интернационалног празника Women’s Day уз писање састава или песама посвећених некој њима драгој женској особи.

Прављење квиза о необичним животињама и њиховим карактеристикама, на основу видео клипова.

Обележавање Ускршњих празника у различитим земљама уз компаративну анализу са православном традицијом.

ПП или видео презентације са општом тематиком (Homes, Holidays, Food, Future, Science and Technology, Jobs and professions, Love and Trust, Media, Films, Sports, Health, the EU).

ПП или видео презентације о идиомима у рок музици и серијама „Мућке“, „Два и по мушкарца“, „Летећи циркус Монтија Пајтона“ и разликама између британског и америчког енглеског језика.

МОГУЋЕ СУ ИЗМЕНЕ У ПРОГРАМУ, У СКЛАДУ СА ПОТРЕБАМА И СУГЕСТИЈАМА УЧЕНИКА.

ПРОГРАМ СЕКЦИЈЕ ЗА НЕМАЧКИ ЈЕЗИК

Секцију реализује Биљана Драгишић, професорка немачког језика и ученици петог, шестог, седмог и осмог разреда којима предаје и који то желе.

Недељни фонд часова: 1

Наставна тема

**I. Glück im
Alltag**

**II. Unter-
haltung**

III. Fit bleiben

IV. Sprachen

**V. Rund
ums Wohnen**

ПРОГРАМ СЕКЦИЈЕ ЗА НЕМАЧКИ ЈЕЗИК

Секцију реализује Маја Никић, професорка немачког језика и ученици седмог разреда којима предаје и који то желе.

Недељни фонд часова: 1

Годишњи фонд часова: 36

Назив наставне теме

Mein Körper
In der Arztpraxis
Über
Glücks-
bringer
sprechen

Feste und Bräuche **ПРОГРАМ РАДА ГЕОГРАФСKE СЕКЦИЈЕ**

Wie feiert man Weihnachten und Neujahr

Mein bester Freund
Секцију реализује Весна Томић, професорка географије и ученици петог, шестог, седмог и осмог разреда који то желе.

Ich und meine Freunde

Europäische Länder

Wo haben wir am liebsten
Geографска секција ученика од 5-8. разреда треба да омогући ученицима лакшу социјализацију, заинтересује их за предмет, прошири знања из географије, омогући да традиционалне јелове (was isst man in Serbien, Deutschland, Spanien...)

Ein Rezept für mein Lieblingsessen

1. Press clipping- прикупљање и сређивање актуелних чланака (новинских, са интернета) везано за наставне садржаје који се обрађују на редовним часовима ,зидне новине.
Bekannte Deutsche
2. Израда презентација у Power Point-у корелацији са информатиком и њихово презентовање осталим ученицима.
3. Израда паноа и других наставних средстава(цртање карата, израда укрштеница, облика рељефа и сл.).
4. Есејски радови са тематиком наставних садржаја географије разреда који похађа ученик.
5. „Туристички водичи“ у градовима наше државе, Европе и других континената.
6. Прикупљање података и радови о народима који нису бројни и немају своју државу.
7. Топоними и њихова значења (реке, планине, градови, мора)

Конкретни програмски садржаји секције зависеће од узраста и броја заинтересованих ученика.

Ученици ће бити омогућено да и сами предложе садржаје.

ПРОГРАМ ИСТОРИЈСКЕ СЕКЦИЈЕ

Секцију реализује Наташа Павловић Попов, професорка историје и ученици петог, шестог, седмог и осмог разреда који то желе.

Рад секције намењен је нашим ученицима који посебно имају талента и афинитета према друштвеним наукама, а нарочито историји.

Циљ наше секције је, пре свега, дружење, размена искуства, да научимо много тога новог, што не можемо на редовним часовима. Желимо да кроз разговор, дискусије и дебате, уз поштовање свачијег мишљења дођемо до нових сазнања и достигнућа. Посебну пажњу ћемо посветити неговању **националне историје**, а особито, **локалне историје!**

Активности
-упознавање ученика са садржајима, планом и програмом рада историјске секције -посета Градском музеју -рад на анализи одабраног историјског извора
-наша секција обележава Дечју недељу -рад на историографским одабраним делима -обележавамо и сећамо се догађаја 20.октобра у Крагујевцу
-израда историјских плаката и зидних новина -прављење ленти времена -обележавање Дана примирја у 1.св.рату
-разговор о актуелним друштвено-политичким збивањима -договор око програма прославе Савиндана
-реализација пригодног програма поводом Савиндана -дебата-улога и значај православља -портрет једне историјске личности
-обележавање Сретења Господњег -презентација о Српској револуцији -портрет вођа српске револуције
-анализа одабраних историјски извора -анализа одабраних одломака из историографских дела -Посета Апотеке на степеницама
-посета градском парку-Шериблова башта -неговање локалне историје -радови из историјата нашег града
-посета једном историјском локалитету (Жидовар, Старчево и сл) -учешће наше секције у обележавању Дана школе
-посета Градској кући -сарадња са једном градском школом у презентацијама договорених радова -договор о раду секције у наредној школској години

**ПРОГРАМ РАДА СЕКЦИЈЕ СЕКЦИЈА ПРИРОДНИХ НАУКА (БИОЛОГИЈА,
ФИЗИКА И ХЕМИЈА)**

Секцију реализују Наташа Самуилов, Константин Видаковић и Виолета Керкез и ученици петог, шестог, седмог и осмог разреда који то желе.

Секција представља прилику да ученици прошире, допуне и повежу знања, из биологије, физике и хемије и да научено провере у пракси. Да буду креативни, маштовити,

самостални, да науче вештине тимског рада ,примене савремене информационе технологије у раду .а за све којима су природне науке занимљиве, могу своја интересовања да унапреде, кроз занимљиве огледе и примере из свакодневног живота или будућег професионалног рада.

Наставна тема	Садржај рада
Примена и значај природних наука у свакодневном животу рад у лабораторији	-Температурни календар -пројекат -примена хемије,биологије и физике у свакодневном животу- криминалистика, археологија (форензичка хем.),откривање отисака прстију -хемија у филмовима, литератури-презентација

Раствори у природи	<p>-друге врсте раствора-колоиди,суспензије и емулзије-значај у биологији и физици. електролити,струја у растворима</p> <p>-осмоза,дифузија и дисперзија,</p> <p>--тврдоћа воде стална и пролазна,омекшавање воде,воде у природи,</p> <p>-прављење физиолошког раствора, биљних тинктура-практичан рад</p> <p>-одређивање воде у земљишту ,ваздуху, воћу,поврћу-истраживачки рад</p> <p>-Обележавање Мол дана,Дана науке</p>
Физико-хемијски и биолошки процеси у природи	<p>-Брзина и енергетске промене у хемијскимреакцијама,реакције у биолошким системима</p> <p>-Фотосинтеза,дисање,варење хране</p> <p>-Тврдоћа воде стална и пролазна, омекшавање воде,воде у природи .Процес кружења</p> <p>-Неутрализација,електрицитет,нуклеарни процеси</p> <p>-Светлост и здравље-зрачење</p>
Елементи и једињења у свакодневном животу и живим бићима	<p>-Добијање и испитивање својстава угљен-диоксида,гасови</p> <p>-Доказивање катјона и анјона у минералним водама,значај за живе организме,густина метала</p> <p>- Испитивање калцијума(шкољка,кречњак,кост) физиолошки значај елемената</p> <p>-Соли у живим организмима и свакодневном животу</p> <p>-Испитивање рН вредности супстанци из свакодневног живота,природним индикатори</p>

Органска једињења у свакодневном животу и живим бићима	-Горива будућности,пластика -Алко тест,алкохолизам -Млеко и јаја- биолошки и физичко хемијски састав -Утицај ензима на процесе у свакодневном животу -Витамини-значај,анализа витамина у прехранбеним производима -Адитиви-вештачки заслађивачи –хемијски састав и утицај на организме -Алкалоиди-злоупотреба психоактивних супстанци
Животна средина и екологија	-Рециклажа -Ефекат стаклене баште,киселе кише

Начин остваривања плана:

Часови секције могу се организовати једном или два пута месечно, 2 часа у блоку, у зависности од времена и у складу са могућностима простора и оптерећености, односно обавеза ученика.

Секција се организују за ученике показују веће интересовање за хемију.

Теме које се обрађују прате наставно градиво, али на занимљив начин.

На часовима слободних активности се уједно врши и идентификација ученика за додатни рад.

Секција повезује наставне садржаје са садржајима биологије, физике, хемије.

Програм активности може бити промењен (редослед садржаја), што зависи од неопходног материјала. Поједини садржаји могу се спојити и урадити на једном часу (нпр. више вежби). Могу се додати и нови садржаји у случају интересовања ученика

На секцији се користи интернет (занимљиви огледи које прате тему која се обрађује, сајтови за науку), стручна литература, часописи ТВ емисије

Програм се остварује кроз:

- презентације ученика
- извођење огледа
- прављење наставних средстава
- прављење паноа
- једноставније истраживачке радове и пројектне задатке (обрада неке теме кроз пројекте)
- коришћење интернета, стручне литературе, часописа
- предавања, асоцијације
- решавање проблемских задатака
- обележавање важних датума за науку

ПРОГРАМ САОБРАЋАЈНЕ СЕКЦИЈЕ

Секцију води наставник технике и технологије Драган Владислав и она се организује за ученике свих разреда који то желе.

Годишњи фонд часова: 36

- Упознавање са програмом рада секције
- Сврха и значај примене и обучавање у области саобраћаја
- Врста путева и делови путева
- Саобраћајни знаци- врсте и примена
- Правила и прописи кретања пешака и запрежних возила
- Правила и прописи кретања бициклисте и возила
- Правила право првенства пролаза
- Решавање ситуације на раскрсницама-анализа
- Кретање пешака на прометним путевима
- Шинска возила и возила са првенством пролаза

- Опасности које са собом носе игре деце на и поред улице
- Решавање тестова- контрола и анализа истих
- Обнова научених закона и прописа
- Решавање тестова
- Анализа и дискусија
- Саобраћајни знаци значајни за кретање пешака, бициклисте, возаћа
- Обнављање и утврђивање знања о правилима кретања пешака, возача бицикла и возача моторних возила
- Решавање тестова
- Анализа и дискусија решаваних тестова
- Објашњења елемената полигона, упутства за правилну вожњу
- Изглед полигона и упутства за правилну вожњу
- Вожња бицикла на полигону
- Решавање тестова
- Анализа и дискусија решаваних тестова
- Вожња бицикла на полигону
- Мерење времена споре вожње
- Припрема за такмичење
- Вожња бицикла на полигону
- Припрема за такмичење
- Вожња бицикла на полигону
- Мерене времена споре вожње
- Анализа постигнутих резултата

ПРОГРАМ СЕКЦИЈЕ ТЕХНИЧКОГ СТВАРАЛАШТВА

Секцију води наставник технике и технологије Драган Владислав и она се организује за ученике свих разреда који то желе.

Годишњи фонд часова: 36

У зависности од афинитета ученика, ученици могу да се одреде за следеће области:

- ❖ **Архитектура и грађевинарство**
- ❖ **Машинска техника**
- ❖ **Информатика**
- ❖ **Електроника и**
- ❖ **Роботика**

- Упознавање са програмом секције
- Мере заштите приликом рада на секцији
- Задаци и обавезе чланова секције
- Заштита човекове околине
- Алгоритам израде макете-модела
- Визије својих макрта-модела и потребни материјал
- Израда скице мекете-модела
- Израда техничког цртежа
- Преношење мера на материјал
- Резање делова
- Обрада изрезаних делова
- Обновљање градива
- Израда теста са предходног такмичења и анализа теста
- Упознавање са израдом елабората
- Израда елабората и преглед истог
- Састављање модела-макета
- Површинска заштита макете- модела
- Екстерно уређење макете модела
- Школско такмичење
- Анализа такмичења
- Дорада макете-модела
- Обновљање градива
- Израда теста са предходног такмичења и анализа теста
- Припрема за даље такмичење
- Анализа успеха на општинском такмичењу
- Рад на усавршавању макете- модела
- Обновљање градива

- Презентација рада секције
- Анализа рада и успеха секције
- Завршно окупљање-импресије чланова са разних такмичења

ПРОГРАМ РАДА ЛИКОВНЕ СЕКЦИЈЕ

Секцију води наставница ликовне културе Мелинда Барна Петровић и она се организује за ученике свих разреда који то желе.

Годишњи фонд часова: 36

Основни циљ секције је промоција ликовне уметности уз подстицање развоја сарадње са другим институцијама. Унапређивање креативног мишљења и естетичких критеријума ван уобичајених школских садржаја.

Могућност избора представља корак ка слободи изражавања. Ученици проширују своје видике и богате свој социјални и емоционални свет кроз радозналост, дружење и креативност на забаван начин. Деци омогућава развој самопоуздања, друштвене одговорности, емпатије и уважавања.

Теме/области	Садржај рада
*Формирање секције и годишњи план рада	*Упознавање ученика са годишњим планом рада
*Посета изложбе и/или музеја *обележавање школске славе Св Лука *обележавање Дана деце са посебним потребама *припреме за обележавања Св Саве	*организован одлазак на изложбу (посета одређене поставке или званичне збирке) *ангажовање из ликовне области за школску славу *ликовни допринос за организоване активности
*Уређење школског простора *посета изложбе	*организован одлазак на изложбу (посета одређене поставке или званичне збирке) *излагање радова ученика
*сарадња са другим секцијама и/или институцијама	*израда паноа, изложба *посета институцијама

Начин остваривања програма:

-часови су са клизним термином у зависности од датума и времена одржавања изложби, школских активности и сарадње са другим секцијама(највероватније по 2 часа).

Програм активности,као и број часова, може бити променљив (могу се додати и нови садржаји у зависности од интересовања ученика и/или најављених манифестација).

Програм се остварује кроз:

- посете изложбама
- посте музејима
- посете другим институцијама
- израда плаката,паноа..
- обележавање важних датума
- сарадњу са другим предметима
- вођење извештаја,фотографисање...

Активности ученика:

- распитују се о културно-уметничким дешавањима и посећују их
- израђују плакате,паное,дају предлоге за уређење школског простора у којем и активно учествују,фотографишу своје активности...
- припремају активности/планирају/реализују/вреднују(закључци,идеје,препоруке,утисци)

Активности наставника:

- координише,
- усмерава на одређени садржај и како га реализовати,
- подстиче тимски рад
- учествује у уређењу школског простора...

СЕКЦИЈЕ ЗА ОДБОЈКУ

Секцију води Илија Михајловић, наставник физичког и здравственог васпитања

Час	Садржаји
1	Окупљање ученика, формирање две екипе
2	Основни ставовиу месту и из кретања
3	Основни ставовиу месту и из кретања
4	Додавање лопте прстима и чекићем
5	Додавање лопте прстима и чекићем
6	Школски сервис, игра
7	Школски сервис, игра, правила
8	Тенис сервис (горњи)
9	Тенис сервис (горњи), игра
10	Дизање лопте, игра, увезбавање са сервисом
11	Дизање лопте, игра, увезбавање са сервисом
12	Дизање лопте, игра, увезбавање са сервисом
13	Смечирање лопте, игра уз понављање сервиса
14	Смечирање лопте, игра уз понављање сервиса
15	Смечирање лопте, игра уз понављање сервиса
16	Блокирање лопте, игра и понављање пређених елемената
17	Блокирање лопте, игра и понављање пређених елемената
18	Блокирање лопте, игра и понављање пређених елемената
19	Одбрана и напад кроз игру

20	Одбрана и напад кроз игру
21	Одбрана и напад кроз игру, уз примену правила
22	Одбрана и напад кроз игру, уз примену правила
23	Одбрана и напад кроз игру, уз примену правила
24	Формирање првих и других екипа
25	Формирање првих и других екипа, игра
26	Игра мешовитих екипа (м + ж), самостално суђење
27	Игра мешовитих екипа (м + ж), самостално суђење
28	Игра мешовитих екипа (м + ж), самостално суђење
29	Игра првих екипа за назив "Најбољи смечер, блокер, сервер"
30	Игра првих екипа за назив "Најбољи смечер, блокер, сервер"
31	Игра првих екипа за назив "Најбољи смечер, блокер, сервер"
32	Игра првих екипа за назив "Најбољи смечер, блокер, сервер"
33	Игра за најбољег коректора
34	Игра за најбољег коректора
35	Слободно надигравање
36	Игра на два гола са измешаним екипама (м + ж)

СЕКЦИЈЕ ЗА КОШАРКУ

Секцију води Синиша Рудић, наставник физичког и здравственог васпитања

Час	Садржаји
1	Окупљање ученика, формирање две екипе
2	Техника вођења, додавања и хватања лопте
3	Техника вођења, додавања и хватања лопте
4	Вођење лопте, дриблинг и двокорак
5	Вођење лопте, дриблинг и двокорак, леви и десни
6	Техника вођења, додавања и скок шута
7	Финтирање са скок шутотом, рад у паровима
8	Финтирање са скок шутотом, рад у паровима
9	Игра на један кош, увезбавање пређених елемената
10	Игра на један кош, увезбавање пређених елемената
11	Рад по групама, бекови, крила, центри
12	Рад по групама, бекови, крила, центри
13	Игра зонска одбрана 2 : 1 : 2
14	Игра зонска одбрана 2 : 1 : 2
15	Игра један на један са преузимањем играча
16	Игра један на један са преузимањем играча
17	Игра један на један са преузимањем играча, провера
18	Шутерски тренинг
19	Шутерски тренинг
20	Игра зона 3 : 2 - полуконтра
21	Игра зона 3 : 2 - полуконтра

22	Контранапад
23	Контранапад, преко центра
24	Контранапад, преко центра и крила
25	Контранапад, преко центра и крила
26	Игра на два коша, скок шут
27	Игра на два коша, скок шут, блокаде
28	Игра на два коша, скок шут, блокаде
29	Пресинг игра на пола терена
30	Пресинг игра на целом терену
31	Игра на два коша, примена зонске одбране
32	Игра на два коша, примена зонске одбране
33	Ушутерски тренинг
34	Шутерски тренинг
35	Игра на два коша, правила
36	Игра на два коша, правила

СЕКЦИЈЕ ЗА ФУДБАЛ

Секцију води Илија Михајловић, наставник физичког и здравственог васпитања

Час	Садржаји
1	Окупљање ученика, формирање две екипе
2	Техника вођења, додавања и пријема лопте у месту
3	Техника вођења, додавања и пријема лопте у месту
4	Додавање и пријем лопте у кретању
5	Вођење лопте, дриблинг леви и десни
6	Вођење лопте, дриблинг леви и десни
7	Ударац лопте пуним рисом, спољашним делом стопала
8	Ударац лопте пуним рисом, спољашним делом стопала
9	Ударац лопте главом, убацивање лопте у игру
10	Ударац лопте главом, убацивање лопте у игру
11	Рад по групама, бекови, крила, центарфор
12	Рад по групама, бекови, крила, центарфор
13	Дриблинзи и финте
14	Дриблинзи и финте
15	Игра један на један гол са преузимањем играча
16	Игра један на један гол са преузимањем играча
17	Игра један на један са преузимањем играча, провера
18	Шутерски тренинг
19	Шутерски тренинг
20	Игра у нападу, убацивање лопте по крилу
21	Игра у нападу, убацивање лопте по крилу
22	Контранапад

23	Контранапад, преко центра
24	Контранапад, преко центра и крила
25	Контранапад, преко центра и крила
26	Дриблинзи и финте, одбрана
27	Дриблинзи и финте, одбрана
28	Увезбавање пређених елемената кроз игру
29	Увезбавање пређених елемената кроз игру, правила
30	Пресинг игра на пола терена
31	Шутерски тренинг, рад са голманом
32	Шутерски тренинг, рад са голманом
33	Шутерски тренинг
34	Игра на два гола уз примену правила
35	Игра на два гола са измешаним екипама (м + ж)
36	Игра на два гола са измешаним екипама (м + ж)

С Е К Ц И Ј Е И З А Т Л Е Т И К Е

Секцију води Синиша Рудић, наставник физичког и здравственог васпитања

Час

Садржаји

- 1 Окупљање ученика, формирање екипе
- 2 Тркачка дисциплина, ниски старт - спринт 60м

- 3 Тркачка дисциплина, ниски старт - спринт 60м
- 4 Тркачка дисциплина, ниски старт - спринт 100м
- 5 Тркачка дисциплина, ниски старт - спринт 100м
- 6 Тркачка дисциплина, ниски старт - спринт 200м
- 7 Тркачка дисциплина, ниски старт - спринт 200м
- 8 Тркачка дисциплина, високи старт - штафета 4x100м
- 9 Тркачка дисциплина, високи старт - штафета 4x100м
- 10 Вежбе снаге, лагана истрчавања
- 11 Тркачка дисциплина, спринт / штафета
- 12 Тркачка дисциплина, спринт / штафета
- 13 1000м издржљивости
- 14 Бацачка дисциплина, кугла - техника, полазни положај и поскок
- 15 Бацачка дисциплина, кугла - техника, избачајна позиција
- 16 Бацачка дисциплина, кугла - техника, фаза избацивања и одржавања равнотеже
- 17 Вежбе снаге
- 18 Бацачка дисциплина, кугла - тестирање
- 19 Бацачка дисциплина, копље
- 20 Бацачка дисциплина, копље
- 21 Бацачка дисциплина, копље
- 22 Скакачка дисциплина, скок у даљ, са кратким залетом
- 23 Скакачка дисциплина, скок у даљ, техника, залет
- 24 Скакачка дисциплина, скок у даљ, техника, скок-одраз

- 25 Скакачка дисциплина, скок у даљ, техника, доскок
- 26 Скакачка дисциплина, скок у даљ, техника, тестирање
- 27 Вежбе снаге
- 28 Скакачка дисциплина, скок у вис
- 29 Скакачка дисциплина, скок у вис
- 30 Скакачка дисциплина, скок у вис
- 31 1000м издржљивости
- 32 Скакачка дисциплина, троскок са кратким залетом
- 33 Скакачка дисциплина, троскок
- 34 Скакачка дисциплина, троскок
- 35 Скакачка дисциплина, троскок
- 36 Вежбе снаге

ХИ Програм професионалне оријентације

Циљевима образовања и васпитања предвиђено је да школа обезбеђује за све ученике, између осталог, оспособљавање за доношење ваљаних одлука о избору даљег образовања и занимања, сопственог развоја и будућег живота; развој кључних компетенција потребних за живот у савременом друштву, оспособљавање за рад и занимање стварањем стручних компетенција, у складу са захтевима занимања, развојем савремене науке, економије, технике и технологије.

Реализација програма ПО оствариће се кроз пројекат **Професионална оријентација на прелазу у средњу школу**, који има за **циљ** успостављање функционалног и одрживог програма професионалне оријентације за ученике/це који завршавају основну школу. Програм професионалне оријентације прати све новине у свету занимања које од будућег радника очекују да буде креативан, динамичан, прилагодљив, информатички писмен, мобилан и спреман да целог живота учи. Програм је конципиран на основу процесног, динамичког, петофазног модела професионалне оријентације. По овој концепцији, **основни циљ програма професионалне оријентације је подстицање развоја личности ученика/ца до промишљене, ваљане и реалне одлуке о избору школе и занимања, планирање каријере и укључивање у свет рада.**

Активности које ће се остваривати на радионицама у раду са ученицима/цама омогућавају да примерено узрасту, изграде сазнања, развију умења, способности и вредности које ће бити основа за самостално, компетентно, одговорно и ваљано одлучивање о избору школе и занимања.

Тимови за примену овог програма обучени су на тродневном семинару који је одржан у ОШ „Младост” од 28. до 30. септембра 2012. После обуке планирано је да у ОШ „Младост”, као и у свим другим основним школама, реализација пројекта почне обуком наставника, а затим у току школске године следи примена програма ПО са ученицима 7. и 8. разреда, у складу са моделом имплементације који тим и школа изабери. ОШ „Младост” је због преданог рада тима и добрих услова за рад, као и велике подршке директорке Татјане Јашин-Мојсе овом програму, добила статус **менторске школе за Вршац и околину** што предвиђа даље акредитоване обуке у области професионалне оријентације и подршку примене ПО у другим основним школама.

Концепт програма ПО остварује се кроз пет корака:

- самоспознаја - препознавање сопствених потенцијала, интересовања спремности за постигнућа и склоности преко одговарајућег осмишљавања наставе и учења;
- информисање о занимањима и каријери - припрема расположивих информација о занимањима на структурисан начин или информација које тек треба развити, да би се омогућила информисана одлука о избору занимања;

- упознавање са путевима образовања - мрежом школа - познавање путева образовања и каријере који воде ка остварењу жељеног занимања;
- реални сусрети са светом рада - преко анкетирања представника занимања, стручне праксе у предузећима („обука за упознавање“) и распитивања у предузећима спровођење теста реалности за жељено занимање; реални сусрети са светом рада и опробавање у појединим занимањима ;
- доношење одлуке о избору школе и занимања - самостално, промишљено и одговорно доношење одлуке о избору школе или занимања.

Професионална оријентација подразумева **укључивање и међусобно повезивање свих актера** који имају пресудну улогу и утицај на развој личности ученика и на процес доношења одлука при њиховом избору занимања и остваривању професионалног развоја: родитељи, наставници, стручни сарадници, лекари, стручњаци при Националној служби за запошљавање и други.

Носиоци активности и реализације програмских задатака професионалне оријентације су: школски психолог и педагог, одељенске старешине и предметни наставници.

Реализација програмских задатака из области професионалне оријентације остварује се у оквиру садржаја редовне наставе, додатне наставе, слободних и осталих активности, а сви задаци из овог подручја биће уграђени у планове рада наставничког, одељенског и стручних већа, савета родитеља, школског одбора и ученичког парламента.

ПЛАН ПРИМЕНЕ ПРОГРАМА „ПРОФЕСИОНАЛНА ОРИЈЕНТАЦИЈА НА ПРЕЛАСКУ У СРЕДЊУ ШКОЛУ” ЗА СЕДМИ РАЗРЕД

Радионице	Методe и технике	Циљеви	Предмет Часови	Вре- ме	Реализатори
1 ПО и договор о начину рада	Презентација	Дефинисање појма ПО, Препознавање сопствених интересовања и способности	Наст. веће, заједнички и родитељски састанак коме су присутв. ученици, Савет родитеља, Школски одбор	Окт.	Тим за ПО

2 У свету интересовања попуњавање теста интересовања (2/7)	Анкета, Рад на материјалу, линија процене, аргументација, тест интересовања	Препознавање и уочавање сопствених интересовања; Аргументација избора интересовања	ЧОС	1. нед. нов.	Одељенске старешине, Шк. психолог, тим за ПО
3 У свету вештина и способности (4/7)	Игра, демонстрације, симулација, рад на материјалу	Препознавање и изражавање сопствених и уважавање туђих вештина и способности	ЧОС	2. нед. нов.	Одељенске старешине, Шк. психолог, тим за ПО
4 Пут способности (радионица бр.5/7)	Рад по станицама	Осветшћивање сопств. способн, креирање реалне слике о својим способностима, уважавање туђих способности	ЧОС	3. нед. нов.	Одељенске старешине, Шк. психолог, тим за ПО
5 Аутопортрет (радионица бр. 7/7)	Галеријска изложба, рад на материјалу	Откривање себе и прихватање других такви какви јесу, Самоуверено формулисање својих врлина	Часови ликовне културе	4. нед. нов.	Наставници ликовне културе, Шк. психолог, тим за ПО
6 У очима других (8/7)	Рад у групама, допуњавање, давање повратне информације)	Препознавање сопствених склоности и врлина, Давање другима позитивних повратних информација, Сагледавање слике о себи упоређивајући какав сам ја а шта други мисле о мени	ЧОС	1. нед. дец.	Одељенске старешине, Шк. психолог, тим за ПО
7 Какав сам у тиму (9/7)	Рад на метеријалу, чек листе	Увиђање предности тимског рада, Осветшћивање и оснаживање сопствених капацитета за	ЧОС	2. нед. дец.	Одељенске старешине, Шк. психолог, тим за ПО

		тимски рад, освешћивање своје спремности за компромисе			
8 Ја за десет година (11/7)	Писмено изражавање	Усвајање вештина, формулација сопствених очекивања	Час књижевно сти	3. нед. јан.	Наставници књиж, шк. психолог, тим за ПО
9 Моја очекивања (12/7)	Изложба, јавна презентација	Посредовање у разумевању ставова родитеља и деце, освешћивање дететових особина и капацитета	Родитељ. састанак	4. нед. јан.	Одељенске старешине, Шк. психолог, тим за ПО
10 Слика савременог света рада (13/7)	Постер презентација Пп презентација	Упознавање са савременим светом рада	Час информа- тике	1. нед. феб.	Наставник информ, шк. психолог, тим за ПО
11 Прикупљање и начин обраде информација о школама и занимањима	Постер презентација бреинсторминг	Упознавање са информационим понудама у односу на свет рада и путева каријере, увођење у коришћење ресурса информација и начин обраде информација, подстицање ученика за коришћење ресурса средине у информисању	Час информа- тике	2. нед. феб.	Наставник информ, шк. психолог, тим за ПО
12 Повезивање области рада са занимањима (15/7)	Кластер, претраживање	Упознавање са областима рада и занимања, разумевање света занимања и повезивање занимања са областима рада	ЧОС	3. нед. феб.	Одељенске старешине, шк. психолог, тим за ПО

<p>13 Путеви образовања и каријере (16/7)</p>	<p>Претраживање на интернету</p>	<p>Препознавање мотива и разлога за жељену школу и занимање; Дефинисање сопствених очекивања, аргументација мотива и разлога за могућу одлуку о школи</p>	<p>Час информатике</p>	<p>4. нед. феб.</p>	<p>Наставник информ, шк. психолог, тим за ПО</p>
<p>14 Припрема за интервју (17/7)</p>	<p>Интервју, постер презентација о реализованом интервјуу</p>	<p>Самостално прикупљање релевантних информација о захтевима који се постављају у оквиру даљег школовања и занимања, Сустрет са аутентичним инф., Препознавање постојања нелинеарних каријера</p>	<p>ЧОС</p>	<p>1. нед. март.</p>	<p>Одељенске старешине, психолог, тим за ПО</p>
<p>15 Спровођење интервјуа (18/7)</p>	<p>Интервју, симулација</p>	<p>Самостално прикупљање релевантних информација о захтевима који се постављају у оквиру даљег школовања и занимања, Сустрет са аутентичним инф., Примена различитих метода комуникације</p>	<p>ЧОС</p>	<p>2. нед. март.</p>	<p>Одељенске старешине, психолог, тим за ПО</p>

16 Осврт на резултате информисања (21/7)	Презентација, Вернисаж, евалуација	Осврт на резултате информисања о одређеним школама и занимањима, Сензибилисање ученика за значај реалних сусрета, излиставање потреба и жеља ученика за сазнањима о школовању и занимању	ЧОС	3. нед. март.	Одељенске старешине, психолог, тим за ПО
17 Евалуација програма ПО за 7. разред (24/7)	Размена, евалуација, презентација	Рефлексија у односу на програм ПО за 7. разред, лични увид у добит од програма, Евалуација програма ПО	Заједн. ЧОС	4. нед. март.	Одељенске старешине, Шк. психолог, тим за ПО

ПЛАН ПРИМЕНЕ ПРОГРАМА
„ПРОФЕСИОНАЛНА ОРИЈЕНТАЦИЈА НА ПРЕЛАСКУ У СРЕДЊУ ШКОЛУ”
ЗА ОСМИ РАЗРЕД

Радионице	Методе и технике	Циљеви	Предмет/ Часови	Вре- ме	Реализатор и
1. Представљање програма ПО и договор о начину рада	Презентација	Дефинисање појма ПО	Настав. веће, заједн. родитељ. састанак коме су присутв . ученици, Савет родитеља, Школски одбор	Окт.,	Тим за ПО и шк. психолог

2. Пут способности (код куће:попуњавање теста интересовања) (радионица бр.5/7)	Рад по станицама, тест интересовања	Осветшћивање сопствених способности, креирање реалне слике о својим способностима, уважавање туђих способности	ЧОС	1. нед. нов.	Одељенске старешине, тим за ПО и шк. психолог
3. Аутопортрет (7/7)	Галеријска изложба, рад на материјалу	Откривање себе и прихватање других такви какви јесу, самоуверено формулисање својих врлина	Часови ликовне културе	2. нед. нов	Наставници ликовне културе, тим за ПО и шк. психолог
4. У очима других (8/7)	Рад у групама, допуњавање, давање повратне информације)	Препознавање сопствених склоности и врлина, давање другима позитивних повратних информација, Сагледавање слике о себи упоређивајући какав сам ја а шта други мисле о мени	ЧОС	3. нед. нов	Одељенске старешине, тим за ПО и шк. психолог
5. Моја очекивања (12/7)	Изложба, јавна презентација	Посредовање у разумевању ставова родитеља и деце, осветшћивање дететових особина и капацитета	Родитељ. састанак	4. нед. нов	Одељенске старешине тим за ПО
6. Повезивање области рада са занимањима (15/7)	Кластер, претраживање	Упознавање са областима рада и занимања, разумевање света занимања и повезивање занимања са областима рада	ЧОС	1. нед. дец.	Одељенске старешине, тим за ПО и шк. психолог

7. Образовни профили у средњим школама (11/8)	Рад са картицама, презентација	Разумевање односа појмова: област рада-образовни профил-занимање, Упознавање и повезивање образовних профила са занимањима у одређеним средњим школама	ЧОС	2. нед. дец.	Одељенске старешине, тим за ПО и шк. психолог
8. Мрежа средњих школа (12/8)	Рад са материјалом, постер презентације	Разумевање односа појмова: област рада-образов. профил-занимање, Упозн. и повез. Образ.. профила са занимањима у одређеним ср. шк.	ЧОС	3. нед. дец.	Одељенске старешине, тим за ПО и шк. психолог
9. Припрема за интервју (17/7)	Интервју, постер презентација о реализованом интервјуу	Самостално прикупљање релевантних инф. о захтевима који се постављају у оквиру даљег школовања и занимања. Сусрет са аутентичним информацијама, Препоз.постојања нелинеарних каријера	ЧОС	4. нед. јан.	Одељенске старешине, тим за ПО и шк. психолог
10. Спровођење интервјуа (18/7)	Интервју, симулација	Самостално прикупљање релевантних инфор. о захтевима који се постављају у оквиру даљег школовања и занимања, сусрет са	ЧОС	1. нед. феб.	Одељенске старешине, тим за ПО и шк. психолог

		аутентичним инф., примена разл. метода комуник.			
11. Експерти у нашој школи	Интервју	Проширивање знања, примена метода интервјуа у стварном сусрету са експертима	Додатни заједн. час	2. нед. феб.	Одељенске старешине, тим за ПО и шк. психолог
12. Посета Пољопривредне нашој школе (22/7)	Презентација, интервју	Оснаживање ученика за реални сусрет са сред. шк., Прикупљање информација о средњој школи			

XIII Програм здравствене заштите

Здравствено васпитање је процес који се плански и континуирано одвија. Наставник разредне наставе реализује предложене теме из области здравственог васпитања сходно узрачном и образовном нивоу ученика и интегрисаним тематским планирањем кроз обавезне и изборне предмете. Здрав начин живота се учи у породици, школи и широј друштвеној заједници, те школа треба код ученика да покрене: позитивне емоције, формирање правилних ставова, спроводи позитивну акцију за здравље, угради знања у облику навика у карактер ученика и трасира пут ка вештинама здравог живљења.

За здрав развој личности ученицима је неопходно помоћи да сигурност траже у сопственој моћи поимања света, интелектуално, емоционално и естетски. *Здрово понашање је непосредно повезано са здрављем и представља сваку активност предузећу ради унапређивања, очувања и одржавања здравља. Сувројно поме "рилично понашање" дефинисано је као специфичан облик понашања који повећава осетљивост за специфичне поремећаје здравља.* Саме информације нису довољне да ученици прихвате здраво понашање. То је само почетна фаза, односно азбука воспитног процеса која се мора допунити савременим здравствено-воспитним стратегијама, са добро планираним и контролисаним интервенцијама које утичу на постепено добровољно прихватање понашања које води здрављу.

Општи циљ здравственог васпитања је да ученици овладају основним знањима, вештинама, ставовима и вредностима из области здравственог васпитања, кроз учење засновано на искуству.

Учење садржаја здравственог васпитања има за циљ упознавање себе и свог окружења ради превођења онога што знамо о здрављу у жељени начин понашања, уз препознавање правих животних вредности и подстицање оптималног развоја личности.

Остали циљеви и задаци здравственог васпитања су:

- стицање основних медицинских знања и њихово повезивање ради развијања психички и физички здраве личности, одговорне према сопственом здрављу,
- стварање позитивног односа и мотивације за здрав начин живљења,
- васпитавање ученика за рад и живот у здравој средини,
- стицање знања, умења, ставова и вредности ради очувања и унапређења здравља,
- промовисање позитивних социјалних интеракција ради очувања здравља,
- подстицање сазнања о себи, свом телу и сопственим способностима,
- мотивисање и оспособљавање ученика да буду активни учесници у очувању свог здравља,
- развијање навика код ученика за очување и неговање своје околине,
- развијање одговорног односа према себи и другима,
- укључивање породице на плану промовисања здравља и усвајања здравог начина живота,
- развијање међусобног поштовања, поверења, искрености, уважавања личности, једнакости и отворене комуникације,
- усвајање и прихватање позитивних и сузбијање негативних облика понашања значајних за очување здравља,
- упознавање најосновнијих елемената здравог начина живота,
- упознавање протективних фактора за здравље, као што су: физичка активност и боравак у природи,
- стицање нових сазнања о рађању, репродукцији и полним разликама.

Први разред

Садржаји програма

I Тема - Ово сам ја

(време реализације: октобар; носиоци активности: учитељи)

1. Упознај своје тело (прва недеља) - дијалогском методом пружити могућност свим ученицима да именују и покажу делове свога тела. Коришћењем слика човечјег тела учитељ ће показати све делове тела у зависности од њиховог интересовања. Ангажовати ученике и подстаћи их да кроз покрет покажу шта све могу својим телом, како би схватили моторичку активност и еластичност организма. Нагласити значај физичке активности и физичког васпитања као предмета.

2. И ја растем (друга недеља) - кроз причу о биљкама и животињама подстаћи ученике да размишљају и износе своје интерпретације на тему растем и развијам се. Кроз различите активности упознати их са факторима од којих зависи раст и развој (наслеђе, исхрана, хигијена, физичка активност).

3. Видим, чујем, осећам (трећа недеља) - обрадити чула на нивоу информисаности ученика.

- Око - обрадити кроз вежбу посматрања и запажања значајних појединости на одређеним предметима. Читањем текста указати ученицима на потребу да се текст удаљи од очију и да природна и вештачка светлост треба да долази са леве стране. Нагласити неопходност ношења наочара у ситуацији када је то потребно.

- Ухо - може се реализовати на више начина: слушањем музике, шумава, разликовањем звукова и различитих тонова. Подстаћи ученике да пажљиво слушају саговорника.

- Осећам - кроз истраживачке активности, експериментисање и игру са предметима и биљкама упознати ученике са основним информацијама о чулу мириса, укуса и додира.

Подстицати ученике да своја знања практично примене (процена исправности намирница). Наставу учинити занимљивом кроз осмишљене разноврсне активности и стваралачке идеје ученика (мирис - цвеће, сапун; укус - чоколада, лимун; додир - меко, тврдо, топло, хладно).

4. Како сам дошао на свет (четврта недеља) - За реализацију ових садржаја из здравственог васпитања укључити родитеље. Осмишљено, кроз разговор са ученицима, направити поређење са кућним љубимцима и домаћим животињама. Поступно у складу са узрастом ученика појединачно и групно испричати основне појмове о рађању, полу и полним разликама.

II Тема - Шта знам о здрављу

(време реализације: новембар; носиоци активности: учитељи)

1. Моје здравље (прва недеља) - да би разумели појам "здравље", ученике треба подстаћи да размишљају и причају о свом виђењу на тему - Шта значи бити здрав, када се осећају "здрavo", шта све могу када су здрави, а шта не могу кад нису здрави.

2. Ко све брине о мом здрављу (друга недеља) - Сагледавање ко све и на који начин брине о њиховом здрављу (родитељи, старатељи, бака, дека, доктор, зубар, учитељ...).

3. Шта се ради у дому здравља и болници (трећа недеља) - дијалошким методом и игром "доктора" приближити ученицима важност и значај:

- систематских прегледа (мерење телесне тежине и висине, држање тела, кичма, стопала, праћење развоја);

- вакцинације (превенција дечјих заразних болести);

- стоматолошки преглед (ницање зуба, хигијена зуба, редовне контроле, исхрана, протезе).

- Интервенције у хитним случајевима.

4. Тражим помоћ - на основу стечених знања о здрављу, кроз разговор са ученицима и приказа њихових животних ситуација, утврдити у којим околностима, када (висока температура, болови, пролив, повраћање, слабост, страх, крварење) и од кога (друг, учитељ, доктор, комшија, родитељи...) треба тражити помоћ. При реализацији ових садржаја, имати у виду различитост социјалних услова.

III Тема - Дневни ритам

(време реализације: децембар; носиоци активности: учитељи)

1. Један мој дан (прва недеља) - подстаћи ученике да кроз вербалну комуникацију опишу дневне активности при чему су дозвољене сугестије наставника. На овај начин афирмишемо свесну мисаону активност и учење кроз искуство - животне ситуације.

2. Организација дана (друга недеља) - израдом колаж постера, где ће сви ученици узети активно учешће, испланирати дневни ритам учења, одмора, спавања, облачења, физичке активности, игре, забаве. У зависности од могућности и потреба ученика, принципом поступности, одредити обим и дубину садржаја, имајући у виду средину у којој дете живи.

IV Тема – Хигијена

(време реализације: фебруар; носиоци активности: учитељи, Дом здравља)

1. Лична хигијена (прва недеља) - преко анализе животних ситуација, са ученицима разговарати о личној хигијени на забаван и интересантан начин:

- прање руку (преношење болести прљавим рукама, хигијена ноктију);
- хигијена усне дупље са тежиштем на прању зуба;
- купање и значај купања за здравље (у кади, под тушем, базен, отворене воде);
- нега тела (кожа, коса, гимнастичке вежбе);
- средства и прибор за одржавање личне хигијене (сапун, шампон, чешаљ, четкице за зубе, конач за зубе, паста за зубе, маказе).

Дијалогском методом и методом демонстрације стечена знања правилно преточити у основне навике одржавања личне хигијене. Ученике током школске године редовно подстицати на практичну примену усвојених знања.

2. Хигијена простора (друга недеља) - са ученицима урадити анализу животних ситуација на тему - Хигијена простора.

- Хигијена учионице (чиста, проветрена, светла, корпа за отпатке);
- Школски намештај (клуче и столице одговарају узрасту, хигијенски чисте и одговарајућег материјала);
- Хигијена дворишта, улице, игралишта и зелених површина.

3. Мој кутак - моја соба (четврта недеља). Најбољи пут да сазнања о хигијени становања је начин да ученици причају о свом кутку (где и како чувам своју обућу, одећу, своје ствари, како одржавам хигијену своје собе).

Синтезу стечених знања преточити у практичну примену израдом колажа и постера.

V Тема - Исхрана и њен значај за здрав животи
(време реализације: март; носиоци активности: учитељи)

- 1. Правилна исхрана (прва недеља)** - упознавање ученика са основним принципима правилне исхране, што подразумева заступљеност свих хранљивих материја у довољним количинама (квалитативно и квантитативно, разноврсно и планирано).
- 2. Животне намирнице (друга недеља)** - ученици износе своја животна искуства и уз помоћ учитеља који их мотивише, праве постере животних намирница. Слаткиши, чоколада, грицкалице и брза храна (како и кад).
- 3. Заједно за столом (трећа недеља)** - дијалошким методом, код ученика формирати став о потреби редовног уношења хране и културе обедовања (породични ручак, топло, хладно, жвакати храну - због лакшег варења и развоја вилице и зуба).

Други разред

Садржаји програма

I Тема — Шта се догађа у мом телу

(време реализације: септембар; носиоци активности: учитељи, Дом здравља)

1. Растем и развијам се - то се види. Пут хране од уласка у организам до излучивања и избацавања неварених састојака. Пут воде у организму и значај уношења довољних количина, као и правилно излучивање из организма. И зуби се мењају - замена млечних зуба сталним зубима, чување здравља зуба, редовне контроле код зубара и превенција каријеса.

II Тема - Ја и моје здравље

(време реализације: октобар; носиоци активности: учитељи)

1. Како сачувати здравље лети и зими, као и током године. Шта може да наруши моје здравље. Чувам се - значај заштите од буке. Правилна примена природне и вештачке светлости. Утицај загађене средине на организам - воде и ваздуха.

III Тема - Дневни ритам

(време реализације: новембар; носиоци активности: учитељи)

1. Лети и зими (прва недеља).

2. Како препознати умор и замор (друга недеља).

Значај одмора и нормалног ритма рада и одмора. Утицај умора и премора на здравље. Значај тренинга.

3. Школа и здравље (трећа недеља).

Утицај лоше школске хигијене и неадекватног намештаја на здравље и развој ученика.

IV Тема - Лична хигијена

(време реализације: децембар; носиоци активности: учитељи, Дом здравља)

1. Значај личне хигијене за очување здравља (друга недеља). Купање у базенима и отвореним водама. Хигијена коже и њених продуката - коса и нокти. Хигијена одеће и обуће.

V Тема – Исхрана

(време реализације: фебруар; носиоци активности: учитељи, Дом здравља)

1. Мој кувар (прва недеља). Значај уношења свих животних намирница. Термичка обрада намирница и практичне вежбе на тему припреме оброка у школи.

2. Неправилна исхрана (четврта недеља), са освртом на уношење слаткиша и сокова у обилним количинама.

VI Тема - Превенција злоупотребе алкохола и дувана

(време реализације: март; носиоци активности: учитељи, Дом здравља)

1. Особине алкохола и никотина (друга недеља). Штетно дејство на организам. Болести које настају као последица уношења алкохола и никотина.

VII Тема - Занемаривање и злостављање деце

(време реализације: април; носиоци активности: учитељи, Дом здравља)

1. Социјално угрожена деца (трећа недеља). Значај рада служби за хитне случајеве и њихови бројеви телефона. Однос према деци са посебним потребама. Однос према старим лицима.

Трећи разред

I тема: Пубертет

(време реализације: октобар, новембар; носиоци активности: учитељи)

1. Значење развоја, сазревања личности у односу на физички раст са освртом на богатство различитости (прва недеља октобра).
2. Квалитативне промене у току биолошког сазревања (друга недеља октобра).
3. Психомотивни чиниоци - развојне карактеристике у пубертету (трећа недеља октобра).
4. Улога родитеља у стварању атмосфере одрастања и функционисања (четврта недеља октобра).
5. Ментална хигијена и односи са особама из непосредне околине (прва недеља новембра).

II тема: Сексуално васпитање

(време реализације: новембар, децембар; носиоци активности: учитељи)

1. Примарне и секундарне сексуалне карактеристике (друга недеља).
2. Сазнање о полности - сексуални идентитет (трећа недеља).
3. Односи међу половима. Како сам дошао на свет (четврта недеља).
4. Традиција и здравље. Изграђивање хуманих односа међу половима (прва недеља децембра).

III тема: Хигијена и здравље

(време реализације: фебруар; носиоци активности: учитељи, Дом здравља)

1. "Мој здравствени профил". Одређивање сопственог понашања у области здравља и стила живота. Шта за тебе значи бити здрав? (прва недеља)
2. Лична хигијена, хигијена простора и околине (друга недеља).
3. Пuteви преношења болести - капљичне инфекције, болести прљавих руку, храна, инсекти (трећа недеља).
4. Болести које настају због лошег одржавања хигијене (четврта недеља).

IV тема: Исхрана

(време реализације: март; носиоци активности: учитељи, Дом здравља)

1. Знање и ставови у вези са исхраном. Твоје навике у исхрани (прва недеља).
2. Болести неправилне исхране - гојазност и мршавост, анорексија (друга недеља).
3. Узимање хране у школи и око школе. Недеља здраве исхране (трећа недеља).

V тема: Болести зависности

(време реализације: април; носиоци активности: учитељи)

1. Од радозналости до зависности. Основни појмови о дрогама. Фактори ризика за настанак болести зависности. Понашања у ситуацији изложености ризику (трећа недеља).
2. Последице злоупотребе дрога: здравствене, правне, социјалне и финансијске. Превенција злоупотребе (четврта недеља).
3. Буди одлучан и сигуран у себе. Шта је ХИВ-инфекција? Деца, ХИВ и права. Све што знам о штетности никотина и алкохола (пета недеља).

VI тема: Повреде и сивања у којима је могуће указати прву помоћ.

(време реализације: мај; носиоци активности: учитељи)

1. Стрес у функцији заштите менталног здравља. Стрес и психолошка прва помоћ. Живот без страха и панике (прва недеља).
2. Управљање љутњом (друга недеља).

3. Моја душевна задовољства (трећа недеља).

Четврти разред

Садржаји програма

I Тема - Исхрана - врсте хранљивих материја

(време реализације: октобар; носиоци активности: учитељи, Дом здравља)

1. Подела, особине, улога масти, беланчевина, витамина, угљених хидрата, минерала, воде (друга недеља).
2. Болести које се преносе путем хране (трећа недеља).
3. Опасности од неконтролисане примене дијета (четврта недеља).

II Тема - Значај рекреације и спорта

(време реализације: новембар; носиоци активности: учитељи, Дом здравља)

1. Зашто се бавимо спортом? (прва недеља)
2. Врсте и значај рекреације и појединих спортова (друга недеља).
3. Правилна рекреација - надзор, исхрана, хидратација (трећа недеља).

III Тема – Пубертет

(време реализације: децембар; носиоци активности: учитељи, Дом здравља)

1. Анатомске и физиолошке промене у пубертету. Акне у пубертету (прва недеља).
2. Односи међу половима, са освртом на значај продужетка врсте и здравог потомства (друга недеља).
3. Болести ендокриног система (трећа недеља).

IV Тема - Болести дечјег доба

(време реализације: јануар, фебруар; носиоци активности: учитељи, Дом здравља)

1. Извор инфекције, путеви ширења и улазно место инфекције. Зоонозе - хигијена и нега у дому са кућним љубимцима. Однос деце у сеоским срединама према домаћим животињама - угроженост од болести које се преносе са животиња на људе (четврта недеља јануара).
2. Болести респираторног тракта - прехлада, грип, бронхитис (прва недеља фебруара).
3. Болести дигестивног тракта - орална хигијена, болести зуба, алиментарне инфекције, паразити, значај редовног узимања хране (друга недеља фебруара).
4. Болести локомоторног система - деформитети кичменог стуба, спуштена стопала (трећа недеља фебруара).
5. Дечје заразне болести. Замке и опасности од тетоваже и пирсинга (четврта недеља фебруара).

V Тема - Прва помоћ

(време реализације: март; носиоци активности: учитељи, Дом здравља)

1. Прва помоћ код крварења, сунчанице, колапса (прва недеља).
2. Прва помоћ код тровања, алкохолизма, повраћања (друга недеља).
3. Стрес - последице стреса и превенција у циљу подизања психичке кондиције и спречавања настанка болести (трећа недеља).

VI Тема - Болести зависности

(време реализације: мај; носиоци активности: учитељи, Дом здравља)

1. Пушење, алкохолизам, наркоманија. У реализацији програмских садржаја свих предмета наћи могућности да ученици схвате штетно дејство алкохола, никотина и психоактивних супстанци (прва недеља).

Начин остваривања програма

Препоручене активности у образовно-васпитном раду

Саставни део наставног програма је упутство за начин реализације програмских садржаја. Концепција предмета подразумева надградњу знања, умења и вештина, како би се ученици оспособили за практичну примену знања. Принципом поступности у складу са узрастним карактеристикама ученика, по систему концентричних кругова, садржаји су у сваком следећем разреду све сложенији и обимнији.

На часу одељењског старешине неопходно је обрадити наставне садржаје који нису нашли своје место у програмским садржајима обавезних, изборних предмета и осталих организационих форми рада на нивоу школе. Учитељ има одређену слободу у креирању наставног процеса. За одређене теме неопходно је ангажовати здравствене раднике који се баве том проблематиком (болести зависности, ХИВ инфекције, злостављање и занемаривање деце, исхрана, орална хигијена), родитеље, друштвено-хуманитарне, спортске, рекреативне, културне и друге организације и удружења.

Рад на реализацији програма одвија се у оквиру:

- редовне наставе, тј. интеграције здравствено-васпитних садржаја у програме других предмета,
- ваннаставних активности - спортских секција клубова здравља, акција за унапређење школског простора, као и простора око школе, акција посвећених здравој исхрани и свим осталим активностима планираних календаром здравља,
- ваншколских активности на уређивању зелених површина, сарадње са заједницом, на организовању културних активности и других садржаја за креативно и рекреативно коришћење слободног времена.

Садржај програма конципиран је у шест тематских целина, са тенденцијом да се при реализацији програмских садржаја успостави корелација са свим наставним предметима. Практична настава укључује активан однос ученика према материјалном свету и на тај начин потврђује применљивост стечених теоретских знања.

Предложени програмски садржаји представљају полазну основу за континуиран рад и реализацију задатих циљева. Унутрашњу структуру планираних садржаја треба флексибилно прилагодити постављеним циљевима образовања и условима рада у школи. Ефикасним и подстицајним методама рада с ученицима доћи до начина који омогућава усвајање генеративних, трансферних и функционалних основних знања и вештина, која представљају основу за усвајање појмова и знања у наредним фазама школовања.

Применом принципа поступности - од лакшег ка тежем, у четвртом разреду се проширују знања како по обиму, тако и по сложености садржаја. Подстицањем мисаоне активности и применом метода анализе и синтезе постиже се логичан начин размишљања и виши сазнајни ниво. У реализацији програма пратити развојни пут ученика водећи рачуна о индивидуалним карактеристикама сваког понаособ, као и о социјалном миљеу у ком ученик живи.

Подршка учитеља као и целог одељења током рада битан је предуслов успешне реализације програма. Применити низ методичких радњи током сваког часа обраде садржаја. Поред теоријских информација и њихове практичне примене ради сагледавања целовитости материје, потребно је дијалошким методом што више подстицајно активирати ученике у раду користећи при том животну искуство, односно ситуације у којима су се некада нашли.

За успешну реализацију појединих наставних јединица потребно је ангажовати родитеље, јер су они неопходан партнер наставницима и истовремено извор идеја активности и добре воље, вођени искреном жељом за стварањем што хуманијих и здравијих услова за школовање своје деце. Облици сарадње с родитељима могу бити различити: преко деце, индивидуално, родитељски састанци, трибине, непосредно учешће родитеља у реализацији наставних тема.

Динамика реализације програмских садржаја зависи од претходних знања ученика, њихових развојних могућности, заинтересованости за материју, као и од креативности учитеља при реализацији садржаја.

Деци је неопходно приближити чињеницу да је здравље појединца не само лично, већ и опште добро. **Оно се у великој мери учи те свако може значајно утицати на квалитет свога здравља ако прихвати здрав стил живота.** Деца морају добити благовремену и квалитетну информацију коју ће умети да усвоје и уграде у свакодневно понашање. Постоје бројне могућности како се свака тема може приближити ученицима. То сигурно не треба да буде једноставно изношење чињеница, већ разноврсне активности које свестрано укључују ученике кроз радионице, едукативне игре, имитације... Неопходно је остварити интерактивно и динамично учење у одељењу како би ученици с лакоћом прихватили и усвојили знања, а да при томе немају утисак напорног рада. Створити динамичку и променљиву средину за учење са осмишљеном организованим материјалом који одговара развојном нивоу и индивидуалним интересовањима ученика.

Наставне активности потребно је усмерити на животну праксу и тиме знања и умења ставити у функцију применљивости. У раду с ученицима неопходно је подстицати

радозналост, самосталност и стваралачке идеје, са уважавањем развојних и индивидуалних карактеристика.

Ученици као извор информација користе постојеће уџбенике и расположиву литературу из осталих наставних предмета на нивоу узраста, као и остале изворе информација (штампане, аудиовизуелне, електронске...).

Пети разред

Циљ и задаци

Циљ наставе здравственог васпитања јесте да ученици овладају основним знањима, вештинама, ставовима и вредностима у области здравства кроз учење засновано на искуству. Поред формирања ставова и усвајања знања, животне вештине су неопходне да се на основу информација и критичког размишљања изграђују здрави односи и стилови живљења.

Учење садржаја здравственог васпитања подразумева превођење знања о здрављу у жељени начин понашања, уз препознавање правих животних вредности и подстицање развоја личности.

Задаци наставе здравственог васпитања су:

- развијање здраве личности, одговорне према сопственом здрављу;
- стварање позитивног односа и мотивације за здрав начин живљења;
- васпитавање ученика за рад и живот у здравој средини;
- стицање знања, умења, ставова и вредности у циљу очувања и унапређивања здравља;
- промовисање позитивних социјалних интеракција у циљу очувања здравља;
- подстицање сазнања о себи, свом телу и сопственим способностима;
- развијање психичких и моторних способности у складу са индивидуалним карактеристикама;
- мотивисање и оспособљавање ученика као активних учесника у очувању свог здравља;
- развијање навика код ученика за очување и неговање окружења;
- развијање истраживачких способности, критичког мишљења и креативности;
- проширивање знања о јединству и свеопштој повезаности процеса у природи;
- развијање одговорног односа према себи и другима;
- развијање свести и потребу чувања здравља у оквиру циља у политици Светске здравствене организације "Здравље за све у 21. веку";
- формирање и развијање потребе за сталним бављењем спортом и рекреацијом;
- развијање хуманих, толерантнијих односа међу људима, да сваки појединац осећа уважавање и поштовање достојанства личности и одговорност према себи и околини;

- формирање свести и навика о потреби систематског унапређивања здравља и здравих односа школске популације;
- развијање мотивације и личног става да би се деловало у складу са знањем;
- примењивање знања и искуства у промовисању здравог стила живљења;
- развијање емпатијског односа према болеснима и спремност да се помогне;
- формирање свести о ризичном понашању, здравственим и психосоцијалним потребама;
- мотивисање ученика за акционо понашање;
- стицање знања везаних за специјалне здравствене проблеме;
- стицање одговорности за сопствено понашање;
- упознавање физиолошких процеса репродукције као основе за стицање знања о репродуктивном здрављу.

САДРЖАЈИ ПРОГРАМА

I Тема - Заштита и унапређивање животне средине

(време реализације: октобар; носиоци активности: одељењски старешина и наставник биологије)

1. Улога школе у екосистему (прва недеља).
2. Однос појединца и друштва према човековој животной средини (друга недеља).
3. Хигијена школске средине и њен утицај на здравље ученика (превенција деформитета и трауматизма код школске деце) – (трећа недеља).
4. Образовање у функцији и заштити животне средине (четврта недеља).

II Тема - Пубертет

(време реализације: октобар, новембар, децембар; носиоци активности: одељењски старешина, наставник биологије, Дом здравља)

1. Раст и развој (пета недеља октобра).
2. Психомотивни развој (прва недеља новембра).
3. Примарне и секундарне полне карактеристике (друга недеља новембра).
4. Хумани односи међу половима (трећа недеља новембра).
5. Васпитавање за одржавање личне хигијене (четврта недеља новембра).
6. Орално здравље (прва недеља децембра).
7. Хигијена спорта (значај физичке активности и утицај на нормалан раст и развој; превенција деформитета и трауматизма код деце школског узраста) – (друга недеља децембра).
8. Ментална хигијена (фактори који утичу на формирање личности) – (трећа недеља децембра).

III Тема - Исхрана

(време реализације: фебруар; носиоци активности: одељењски старешина, наставник биологије, Дом здравља)

1. Васпитавање за правилну исхрану. Хранљиве материје - улога, значај и потребе (прва недеља).
2. Болести неправилне исхране. Анорексија (друга недеља).
3. Превенција и лечење гојазности (трећа недеља).
4. Контаминација хране (четврта недеља).

IV Тема - Култура живљења и људске потребе

(време реализације: мај; носиоци активности: одељењски старешина, психолог, тим за борбу против насиља)

1. Социјални притисак вршњака и проблеми понашања (прва недеља).
2. Утицај породице на психосоцијални развој детета. Култура исхране, становања и одевања (друга недеља).
3. Алкоголизам у породици. Насиље у породици. Злостављање деце у породици и заједници (трећа недеља).
4. Култура рада (радне навике, одговорност према раду, стваралаштво - смисао стварања) – (четврта недеља).
5. Средства масовне комуникације и њихов утицај на здравље. Утицај информатичке технологије на здравље деце школског узраста. "Компјутерска" зависност (пета недеља).

V Тема - Болести зависности

(време реализације: април, мај; носиоци активности: одељењски старешина, психолог, Дом здравља)

1. Ризично понашање у дечјем узрасту (трећа недеља априла).
2. Превенција алкоголизма (четврта недеља априла).
3. Пушење и здравље (прва недеља маја).
4. Злоупотреба дроге (друга недеља маја).
5. Превенција наркоманије (трећа недеља маја).

НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА

Носиоци здравствено-васпитног рада у школама су наставници и психолог. За успешно остваривање програма посебну одговорност имају директор школе и стручни сарадници. Они припремају годишњи програм рада школе. Директор обезбеђује сарадњу са установама и предавачима ван школе, као и стручно усавршавање наставника и сарадника који чине део тима за реализацију овог програма.

Улога директора школе је битна за успостављање успешних и позитивних релација са родитељима, друштвеним организацијама, институцијама из окружења и појединцима који

могу дати свој допринос у реализацији овог програма. За што успешнију промоцију здравља и здравих стилова живота, веома је важно ефикасно партнерство између наставника, здравствених радника и ресорних министарстава.

У реализацији програмских садржаја потребно је користити радни и интелектуални потенцијал сваког појединца, при чему важну улогу имају организаторске способности директора. Својим компетенцијама директор ствара пријатан амбијент за реализацију програма и утиче на мотивацију реализатора програма.

Реализација програма се остварује на нивоу школе, разреда и одељења. Учесници у реализацији програма су: координатори активности - школски одбор, директор школе и психолог. Реализатори програма су наставници, родитељи, ученици, масовни медији, уско специјализовани стручњаци ангажовани за одређену област и остали радници школе.

Садржаји програма се реализују кроз обавезне и изборне наставне предмете, часове одељењског старешине, додатни рад, секције и остале слободне активности, сарадњу са родитељима и локалном заједницом и рад стручних сарадника.

Одељењске старешине учествују у реализацији садржаја за које су оспособљени, а за други део садржаја, у сарадњи са стручним сарадницима, припремају програмске целине и ангажују одговарајуће сараднике из школе или ван школе. Пошто су садржаји интегрисани у више наставних предмета, неопходна је и корелација међу њима, тако да се постигне јединство васпитне и образовне компоненте школе.

Васпитни процес треба усмерити на целокупан развој личности са њеним афективним, когнитивним и психофизичким карактеристикама. Наставници биологије, географије, српског односно матерњих језика, ликовне и музичке културе, физичког васпитања, као и наставници других предмета, у оквиру свога рада, дају ученицима основне научно засноване информације из програма здравственог васпитања.

Свака одељењска заједница планира активности са оријентационим бројем часова по месецима. На часовима предвиђеним за рад са одељењском заједницом ученика реализују се садржаји који нису обрађени по наставним предметима, остварује се синтеза знања, коригују и утврђују ставови и уверења, објективизирају критеријуми вредновања и остварује се сарадња са носиоцима активности, родитељима и здравственим радницима.

Истовремено у школи се организују слободне активности, што доприноси стварању и унапређивању услова живота и рада, као и успешној реализацији садржаја програма.

У слободним активностима ученици се укључују у рад секција, чији је један од циљева одржавање здравствено-хигијенских услова у школи. Учешће ученика је добровољно, али је обавеза школе да им обезбеди ментора и услове за рад. Реализација садржаја зависи од техничких и организационих могућности школе.

У здравствено васпитном раду веома је важно одабрати праву информацију и метод рада са ученицима.

Методе рада треба прилагодити садржају, при чему предност треба дати методама које подразумевају активно учешће ученика у наставном процесу (планирани разговор, креативне радионице, играње туђих улога и симулације, изложбе, писани радови, анализа ситуација и практични примери, дебате, аудио и визуелне активности, вежбање животних

вештина специфичних за одређени контекст). Најчешће се препоручују индивидуални и групни облици рада.

Шести разред

Циљ и задаци

Циљ наставе здравственог васпитања јесте да ученици овладају основним знањима, вештинама, ставовима и вредностима у области здравственог васпитања која су основ за формирање одговорног односа према сопственом здрављу и здрављу других.

Задаци наставе здравственог васпитања су:

- стицање знања, умења, ставова и вредности у циљу очувања и унапређивања здравља;
- развијање здраве личности, одговорне према сопственом и туђем здрављу;
- подстицање позитивног односа према здравом начину живљења;
- мотивисање и оспособљавање ученика као активних учесника у очувању свог и туђег здравља;
- подстицање хуманог односа према болесним особама и спремности да им се пружи помоћ;
- препознавање штетних утицаја по здравље и овладавање вештинама заштите.

Оперативни задаци

Кроз примере и задатке из свакодневног живота развијати здраву личност која ће бити одговорна за сопствено здравље.

САДРЖАЈИ ПРОГРАМА

I Тема - Здравље и здрави стилови живота.

(време реализације: октобар; носиоци активности: одељењски старешина, психолог, Дом здравља)

II Тема - Психоемотивни развој.

(време реализације: новембар; носиоци активности: одељењски старешина, психолог)

III Тема - Лична хигијена.

(време реализације: децембар; носиоци активности: одељењски старешина, Дом здравља)

IV Тема - Орално здравље.

(време реализације: фебруар; носиоци активности: одељењски старешина, Дом здравља)

V Тема - Хигијена спорта.

(време реализације: март; носиоци активности: одељењски старешина, наставник физичког васпитања, Дом здравља)

VI Тема - Правилна исхрана.

(време реализације: април; носиоци активности: одељењски старешина, наставник биологије, Дом здравља)

VII Тема - Проблеми понашања младих и социјални притисак вршњака.

(време реализације: мај; носиоци активности: одељењски старешина, психолог, Дом здравља)

НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА

Учење садржаја здравственог васпитања подразумева превођење знања о здрављу у жељени начин понашања, уз препознавање правих животних вредности и подстицања развоја личности.

Здравствено васпитање је процес који се плански и континуирано одвија. Школа треба код ученика да покрене позитивне емоције и формирање правилних ставова, да спроводи позитивну акцију за здравље, угради знања у облику навика у карактер ученика и трасира пут ка вештинама здравог живљења.

За здрав развој личности ученицима је неопходно помоћи да сигурност траже у сопственој моћи поимања света, интелектуално, емоционално и естетски. Здрав понашање је непосредно повезано са здрављем и представља сваку активност предузету у циљу очувања, унапређивања и одржавања здравља. Супротно овом, "ризично понашање" је дефинисано као специфичан облик понашања који повећава осетљивост за специфичне поремећаје здравља. Саме информације нису довољне да ученици прихвате здраво понашање. То је само почетна фаза, односно азбука васпитног процеса која се мора допунити савременим здравствено-васпитним стратегијама, са добро планираним и контролисаним интервенцијама које утичу на постепено добровољно прихватање понашања које води здрављу.

Школа на нивоу актива и наставничког већа, а у складу са потребама, усаглашава, планира и реализује тематска подручја која се реализују из области здравственог васпитања. Садржаји из програма се могу реализовати кроз:

- обавезне наставне и изборне предмете
- изборне и факултативне предмете
- часове одељенског старешине
- додатни рад, секције и слободне активности
- сарадњу са родитељима
- рад стручних сарадника
- сарадњу са локалном заједницом.

У оквиру редовне наставе, изборних и факултативних предмета постоје велике могућности за интеграцију здравствено-васпитних садржаја.

На часовима предвиђеним за рад са одељенском заједницом ученика реализују се:

- садржаји који нису обрађени у оквиру наставних предмета;
- остварује се синтеза знања, коригују се и утврђују ставови и уверења;
- објективизирају критеријуми вредновања;
- остварује се сарадња са носиоцима активности (родитељима и здравственим радницима).

Ваннаставне активности су погодне за рад клубова здравља, акције за унапређивање школског простора, као и простора око школе, акције посвећене здравој исхрани и свим осталим активностима планираних календаром здравља, сарадњу са заједницом, за организовање културних активности и других садржаја за креативно и рекреативно коришћење слободног времена.

Пошто су садржаји интегрисани у више наставних предмета, неопходна је и корелација међу њима, тако да се постигне јединство васпитне и образовне улоге школе.

Носиоци здравствено-васпитног рада у школама су просветни и здравствени радници. За успешно остваривање програма посебну одговорност имају директор школе и стручни сарадници. Директор обезбеђује сарадњу са установама и предавачима ван школе, као и стручно усавршавање наставника и сарадника који чине део тима за реализацију овог програма.

Улога директора школе је битна за успостављање успешних и позитивних релација са родитељима, друштвеним организацијама, институцијама из окружења и појединцима који могу дати свој допринос у реализацији овог програма. За што успешнију промоцију здравља и здравих стилова живота, веома је важно ефикасно партнерство између школе и здравствених установа.

Реализација програма се остварује на нивоу школе, разреда и одељења. Учесници у реализацији програма су: координатори активности - школски одбор, директор школе и педагошка служба. Реализатори програма су наставници, родитељи, ученици, уско специјализовани стручњаци ангажовани за одређену области остали радници школе.

Васпитни процес треба усмерити на целокупан развој личности са њеним афективним, когнитивним и психофизичким карактеристикама. Наставници биологије, географије, књижевности, уметности, физичког васпитања, као и наставници других предмета, у оквиру свога рада дају ученицима основне научно засноване информације из програма здравственог васпитања.

У слободним активностима ученици се укључују у рад секција чији је један од циљева одржавање здравствено-хигијенских услова у школи. Учешће ученика је добровољно, али је обавеза школе да им створи услове за рад и обезбеди ментора за рад. У здравствено васпитном раду веома је важно одабрати праву информацију и метод рада са ученицима.

Методе рада треба прилагодити садржају при чему предност треба дати методама активног учешћа и раду у групама. Најчешће се препоручују како индивидуалне тако и групне методе рада: планирани разговор, креативне радионице, здравствено предавање, играње улога и симулације, изложбе, писани радови, анализа ситуација и практични примери,

дебате, аудио и визуелне активности, вежбање животних вештина специфичних за одређени контекст и рад у малој групи. Учешће самих ученика као организатора или вршњачких едукатора је неопходно и у пракси показало позитивне резултате.

Седми разред

Циљ и задаци

Општи циљ наставе здравственог васпитања јесте да ученици овладају основним знањима, вештинама, ставовима и вредностима у области здравственог васпитања, који су основ за формирање одговорног односа према сопственом здрављу и здрављу других.

Остали циљеви и задаци наставе здравственог васпитања су:

- стицање знања, умења, ставова и вредности у циљу очувања и унапређивања здравља
- развијање здраве личности, одговорне према сопственом и туђем здрављу
- подстицање позитивног односа према здравом начину живљења
- мотивисање и оспособљавање ученика као активних учесника у очувању свог и туђег здравља
- подстицање хуманог односа према болесним особама и спремности да им се пружи помоћ
- препознавање штетних утицаја по здравље и овладавање вештинама заштите.

Оперативни задаци

Ученици треба да:

- стекну знања о развојном периоду адолесценција, посебно раној адолесценцији - пубертету
- стекну знања о здравој исхрани и проблемима који се јављају у периоду ране адолесценције, везано за исхрану
- схвате значај физичке активности у периоду ране адолесценције
- се упознају са факторима ризика који доводе до поремећаја понашања у овом периоду
- кроз примере и задатке из свакодневног живота развијају здраву личност која ће бити одговорна за сопствено здравље.

САДРЖАЈИ ПРОГРАМА

І Тема - Пубертет - рана адолесценција

(време реализације: октобар, новембар; носиоци активности: одељењски старешина, психолог, Дом здравља)

1. телесни развој (прва недеља октобра)

2. психосексуални развој (друга недеља октобра)
3. социјални развој (трећа недеља октобра)
4. когнитивни развој (четврта недеља октобра)
5. емоционално сазревање (прва недеља новембра)
6. развој идентитета, морала (друга недеља новембра).

II Тема - Исхрана (проблеми исхране - дијете)

*(време реализације: фебруар; носиоци активности: одељењски сџарешина, психолог,
Дом здравља)*

III Тема - Ризична понашања по здравље младих

*(време реализације: март; носиоци активности: одељењски сџарешина, психолог,
Дом здравља)*

НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА

Учење садржаја здравственог васпитања подразумева превођење знања о здрављу у жељени начин понашања, уз препознавање правих животних вредности и подстицања развоја личности. Програм је примерен узрасту ученика седмог разреда, њиховим потребама и интересовањима.

За период пубертета карактеристична је велика варијабилност билошког раста, сазнајног и емоционалног развоја. Имајући у виду да нормалан развој у овом периоду може бити асинхрон и прекидан периодима регресије, неопходно је пажљиво планирати и реализовати дате садржаје. Адолесцент је веома осетљив и склон сталном упоређивању са вршњацима и процењивању да ли су његове промене уобичајене, односно нормалне у овом периоду.

Здравствено васпитање је процес који се плански и континуирано одвија. Школа треба код ученика да покрене позитивне емоције и формирање правилних ставова, да спроводи позитивну акцију за здравље, угради знања у облику навика у карактер ученика и трасира пут ка вештинама здравог живљења.

Рану адолесценцију карактеришу крупне промене као што су интензивније дружење са вршњацима, већа мобилност у кретању, повећана радозналост и потреба за независношћу што ствара услове за повећање ризичног понашања када је у питању здравље.

За здрав развој личности ученицима је неопходно помоћи да сигурност траже у сопственој моћи поимања света, интелектуално, емоционално и естетски. Здравно понашање је непосредно повезано са здрављем и представља сваку активност предузету у циљу очувања, унапређивања и одржавања здравља. Супротно овом, «ризично понашање» је дефинисано као специфичан облик понашања који повећава осетљивост за специфичне поремећаје здравља. Саме информације нису довољне да ученици прихвате здраво понашање. То је само почетна фаза, односно азбука воспитног процеса која се мора

допунити савременим здравствено-васпитним стратегијама, са добро планираним и контролисаним интервенцијама које утичу на постепено добровољно прихватање понашања које води здрављу.

На нивоу актива и наставничког већа школа планира и реализује тематска подручја из области здравственог васпитања у складу са потребама.

Садржаји из програма се могу реализовати кроз:

- обавезне наставне и изборне предмете
- изборне и факултативне предмете
- часове одељењског старешине
- додатни рад, секције и слободне активности
- сарадњу са родитељима
- рад стручних сарадника
- сарадњу са локалном заједницом.

У оквиру редовне наставе, изборних и факултативних предмета постоје велике могућности за интеграцију здравствено-васпитних садржаја. За учење ових садржаја веома је важно применити методе активног учења, вршњачку едукацију и све оне методе рада које доприносе не само стицању знања, већ и формирању вештина и развоју позитивних ставова и вредности што су посебно важни циљеви овог програма. Реализатори програма треба да користе сва расположива средства из ове области као што су кратки филмови, постери, посете установама.

На часовима одељенске заједнице ученика се:

- реализују садржаји који нису обрађени у оквиру обавезних наставних предмета;
- остварује синтеза знања, коригују и утврђују ставови и уверења;
- објективизирају критеријуми вредновања;
- остварује сарадња са носиоцима активности (родитељима и здравственим радницима).

Ваннаставне активности су погодне за рад клубова здравља који могу спроводити: акције за унапређивање школског простора и простора око школе, акције посвећене здравој исхрани и свим осталим активностима планираних календаром здравља, сарадњу са заједницом, организовање културних активности и других садржаја за креативно и рекреативно коришћење слободног времена.

Носиоци здравствено-васпитног рада у школама су просветни и здравствени радници. За успешно остваривање програма посебну одговорност имају директор школе и стручни сарадници. Директор обезбеђује сарадњу са установама и предавачима ван школе, као и стручно усавршавање наставника и сарадника који чине део тима за реализацију овог програма.

Улога директора школе је битна за успостављање успешних и позитивних релација са родитељима, друштвеним организацијама, институцијама из окружења и појединцима

који могу дати свој допринос у реализацији овог програма. За што успешнију промоцију здравља и здравих стилова живота, веома је важно ефикасно партнерство између наставника, здравствених радника и ресорних министарстава.

Реализација програма се остварује на нивоу школе, разреда и одељења. Учесници у реализацији програма су школски одбор, директор школе и педагошка служба као координатори активности. Реализатори програма су наставници, родитељи, ученици, уско специјализовани стручњаци ангажовани за одређену област и остали радници школе.

Васпитни процес треба усмерити на целокупан развој личности са њеним афективним, когнитивним и психофизичким карактеристикама. Наставници биологије, географије, књижевности, уметности, физичког васпитања, као и наставници других предмета, у оквиру свога рада, дају ученицима основне научно засноване информације из програма здравственог васпитања.

У слободним активностима ученици се укључују у рад секција које као један од главних циљева имају одржавање здравствено-хигијенских услова у школи. Учешће ученика је добровољно, али је обавеза школе да им створи услове за рад и обезбеди ментора за рад. Метод реализације садржаја, време и начин, зависе од могућности школе, од самог директора школе, стручних сарадника, наставника и одељењског старешине.

У здравствено васпитном раду веома је важно одабрати праву информацију и метод рада са ученицима.

Методе рада треба прилагодити садржају при чему предност треба дати методама активног учешћа и раду у групама. Најчешће се препоручују како индивидуалне, тако и групне методе рада: планирани разговор, креативне радионице, здравствено предавање, играње улога и симулације, изложбе, писани радови, анализа ситуација и практични примери, дебате, аудио и визуелне активности, вежбање животних вештина специфичних за одређени контекст и рад у малој групи. Учешће самих ученика као организатора или вршњачких едукатора је неопходно и у пракси је показало позитивне резултате.

Осми разред

Циљ и задаци

Општи циљ наставе здравственог васпитања јесте да ученици овладају основним знањима, вештинама, ставовима и вредностима у области здравственог васпитања, који представљају основу за формирање одговорног односа према сопственом здрављу, као и здрављу других.

Остали циљеви и задаци наставе здравственог васпитања јесу:

- стицање знања, умења, ставова и вредности у циљу очувања и унапређивања здравља;
- развијање здраве личности, одговорне према сопственом и туђем здрављу;
- подстицање позитивног односа према здравом начину живљења и здравственој култури;
- мотивисање и оспособљавање ученика као активних учесника у очувању свог и туђег здравља;
- подстицање хуманог односа према болесним особама и спремности да им се пружи помоћ;
- препознавање штетних утицаја по здравље и овладавање вештинама заштите.

Оперативни задаци

Ученици треба да:

- стекну знања о развојном периоду адолесценције, посебно о полном сазревању и репродуктивном здрављу;
 - сазнају све факторе ризика који доводе до нарушавања здравља у овом периоду;
 - унапреде комуникацију значајну за очување здравља;
 - развијају комуникативне способности, вештине ненасилне комуникације и конструктивног решавања сукоба са одраслима и са вршњацима;
 - формирају правилне одбрамбене механизме понашања у циљу препознавања и супротстављања факторима ризика;
 - стекну знања о здравој исхрани и болестима које настају као последица неправилне исхране;
 - схвате значај и улогу физичке активности у очувању здравља;
 - знају последице злоупотребе психоактивних супстанци;
- препознавањем примере и задатке из свакодневног живота развијају здраву личност која ће бити одговорна за сопствено здравље.

САДРЖАЈИ ПРОГРАМА

I Тема - Полно сазревање и репродуктивно здравље

(време реализације: октобар; носиоци активности: одељењски старешина, психолог, Дом здравља)

II Тема - Последице неправилне исхране

(време реализације: новембар; носиоци активности: одељењски старешина, психолог, Дом здравља)

III Тема - Поремећаји раста и развоја услед недовољне физичке активности

(време реализације: децембар; носиоци активности: одељењски старешина, психолог, Дом здравља)

IV Тема - Болести зависности (злоупотреба психоактивних супстанци, "компјутерска" зависност, хазардске игре). Превенција злоупотребе психоактивних супстанци.

(време реализације: фебруар; носиоци активности: одељењски старешина, психолог, Дом здравља)

V Тема - Препознавање и супротстављање факторима ризика одговорним за нарушавање здравља младих
(време реализације: март; носиоци активности: одељењски старешина, психолог, Дом здравља)

НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА

Школа као образовно-васпитна установа има задатак да, поред образовања ученика, ствара услове за васпитни развој здраве личности детета. Организованим и педагошки осмишљеним радом, применом разноврсних видова образовно-васпитне делатности школе, код ученика треба утицати на усвајање здравих стилова живота, развијање позитивног, активног односа према здравом начину живота, формира њу потреба за чувањем и унапређивањем физичког, менталног и социјалног здравља. Код младих људи школа мора да формира развије механизме одбране који ће им помоћи да се супротставе свим факторима ризика које савремено друштво нуди, а који могу да наруше здравље.

Образовно-васпитни рад са младима мора да садржи активности око формирања фонда знања и навика, што је неопходно како би ученици усвојена знања могли применити у свакодневной пракси. Учење садржаја здравственог васпитања подразумева превођење знања о здрављу у жељени начин понашања, уз препознавање правих животних вредности и подстицања развоја личности. Основни циљ здравствено васпитног рада јесте развој аутономне, слободне, способне, самосвесне, одговорне и креативне личности отворене за дијалог и сарадњу, која поштује себе и друге.

Здравствено васпитање је процес који се плански и континуирано одвија. Школа треба васпитно да делује на ученика и да покрене позитивне емоције и формирање правилних ставова и навика, да спроводи позитивну акцију за здравље, угради знања у облику навика у карактер ученика и трасира пут ка вештинама здравог живљења. Циљеве и задатке здравствено-васпитног рада школа може остварити само у јединственом деловању свих облика рада школе.

Школски период обухвата развој детета од поласка у школу до 18-те године.

Адолесценција и пубертет често се користе као синоними, иако то нису. Пубертет је скуп физичких и физиолошких промена, а адолесценција је шири појам који осим биолошког обухвата и психосоцијално сазревање.

За период пубертета карактеристична је велика варијабилност биолошког раста, сазнајног и емоционалног развоја. Имајући у виду да нормалан развој у овом периоду може бити асинхрон и прекидан периодима регресије, неопходно је пажљиво планирати и реализовати дате садржаје. Адолесцент је веома осетљив и склон сталном упоређивању са вршњацима и процењивању да ли су његове промене уобичајене, односно нормалне у овом периоду.

Рану адолесценцију карактеришу крупне промене, као што су интензивније дружење са вршњацима, већа мобилност у кретању, повећана радозналост и потреба за независношћу што ствара услове за повећање ризичног понашања када је у питању здравље.

За здрав развој личности ученицима је неопходно помоћи да сигурност траже и налазе у сопственој моћи поимања света, интелектуално, емоционално и естетски. Здраво понашање је непосредно повезано са здрављем и представља сваку активност предузету у циљу очувања, унапређивања и одржавања здравља. Супротно овом, "ризично понашање" дефинисано је као специфичан облик понашања који повећава осетљивост за специфичне поремећаје здравља.

Саме информације нису довољне да ученици прихвате здраво понашање. То је само почетна фаза, односно азбука васпитног процеса која се мора допунити савременим здравствено-васпитним стратегијама, са добро планираним и контролисаним интервенцијама које утичу на постепено добровољно прихватање понашања које води здрављу.

На нивоу актива и наставничког већа школа планира и реализује тематска подручја из области здравственог васпитања, у складу са потребама. Изузетно је важно претходно одредити на који начин и у оквиру којих активности ће бити реализовани садржаји програма, како би се остварили постављени циљеви и задаци предмета.

Садржаји програма се могу реализовати у следећим облицима:

- обавезна настава и изборни предмети,
- изборни и факултативни предмети,
- часови одељењског старешине,
- додатни рад, секције и слободне активности,
- сарадња са родитељима,
- рад стручних сарадника
- сарадња са локалном заједницом.

Настава као основни облик образовно-васпитног рада представља полазну основу за све облике рада које школа организује. Настава као најзаступљенији облик рада пружа повољне могућности за широко и свестрано васпитно деловање на ученике. Сваки наставни предмет пружа велике могућности да се путем садржаја предмета активно утиче на здрав развој личности ученика. Говорећи о значају и улози школе пре свега веома је важна улога наставника као главног реализатора образовних и васпитних задатака. Истраживања су показала да у свим видовима стимулације која се примењује на часу, 86% заузимају оне које је изазвао наставник, а само 14% ученици.

У оквиру редовне наставе, изборних и факултативних предмета постоје велике могућности за интеграцију здравствено-васпитних садржаја. За учење ових садржаја веома је важно применити различите методе и облике активног учења и сазнавања наставних садржаја, вршњачку едукацију и све оне методе рада које доприносе не само стицању знања, већ и формирању вештина и развоју позитивних ставова и вредности што су посебно важни циљеви овог програма.

Реализација циљева и задатака здравствено-васпитног рада у великој мери зависи од квалитета сарадње одељењског старешине са ученицима и њиховим родитељима. Одељењски старешина је координатор и организатор васпитних утицаја социјалне адаптације младих и њиховог развоја. После родитеља, он има најзначајнију улогу у процесу развоја и формирања личности. Сарадња са родитељима примењујући различите облике рада доприноси ефикаснијем решавању у случајевима када дође до потешкоћа и проблема у развоју.

На часовима одељењске заједнице ученика:

- реализују се садржаји који нису обрађени у оквиру обавезних наставних предмета;
- остварује се синтеза знања, коригују и утврђују ставови и уверења;

- објективизирају се критеријуми вредновања;
- остварује се сарадња са носиоцима активности (родитељима, вршњачким едукаторима и здравственим радницима).

Добро осмишљено коришћење слободног времена омогућава развијање позитивних особина личности, као и стицање специјализованих знања која су у функцији очувања здравља. У слободним активностима ученици се укључују у рад секција које као један од главних циљева имају одржавање здравствено-хигијенских услова у школи. Ваннаставне активности су погодне за рад клубова здравља који могу спроводити: акције за унапређивање школског простора и простора око школе, акције посвећене здравој исхрани и свим осталим активностима планираних календаром здравља, сарадњу са заједницом, хуманитарне акције, организовање културних активности и других садржаја за креативно и рекреативно коришћење слободног времена.

За успешно остваривање програма посебна одговорност припада директору школе и стручним сарадницима. У свом превентивном раду стручни сарадници, пре свега, морају да успоставе добру сарадњу са наставницима, одељењским старешинама и родитељима да би што боље предузели мере саветодавног рада који ће допринети креирању бољих услова за свестран и потпун развој личности.

Улога директора школе, стручних сарадника и целокупна организација рада, битна је за успостављање успешних и позитивних релација са родитељима, друштвеним организацијама, институцијама из окружења и појединцима који могу дати свој допринос у реализацији овог програма. За успешну промоцију здравља и здравих стилова живота, веома је важно ефикасно партнерство између наставника, здравствених радника и ресорних министарстава.

Носиоци здравствено-васпитног рада у школама, поред просветних радника, јесу и здравствени радници.

Реализација програма остварује се на нивоу школе, разреда и одељења. Учесници у реализацији програма су школски одбор, директор школе и педагошка служба као координатори активности. Реализатори програма су наставници, родитељи, ученици, уско специјализовани стручњаци ангажовани за одређену област и остали радници школе.

Васпитни процес усмерити на целокупан развој личности са њеним афективним, когнитивним и психофизичким карактеристикама. Наставници биологије, географије, књижевности, уметности, грађанског васпитања, физичког васпитања, као и наставници других предмета, у оквиру свога рада, корелативно повезују наставне садржаје и пружају ученицима основне научно засноване информације из програма здравственог васпитања.

Учешће ученика је добровољно, али је обавеза школе да им створи услове за рад и обезбеди ментора за рад. Метод реализације садржаја, време и начин, зависе од могућности школе, од организације и услова рада школе, стручних сарадника, наставника и одељењског старешине.

У здравствено васпитном раду веома је важно одабрати праву информацију и метод рада са ученицима. У складу са узрасним карактеристикама садржаји здравствено-васпитног рада се попут концентричних кругова шире.

Методe наставног рада потребно је прилагодити садржају при чему предност треба дати методама активног учешћа и раду у групама. Најчешће се препоручују како индивидуалне, тако и групне методе рада: планирани разговор, креативне радионице, здравствено предавање, играње улога и симулације, изложбе, писани радови, анализа ситуација и практични примери, дебате, аудио и визуелне активности, вежбање животних вештина специфичних за одређени контекст и рад у малој групи. Учесће самих ученика као организатора или вршњачких едукатора пожељно је и у пракси је показало позитивне резултате.

XIV Програм социјалне заштите

Социјална заштита ученика обавља се у сарадњи са Центром за социјални рад, Црвеним крстом и невладиним хуманитарним организацијама.

А

Социјална заштита се односи на помоћ ученицима који живе у тешким условима, сиромаштву као и ученицима којима је из различитих разлога отежано остваривање њихових потреба. Такође, Школа сарађује са Центром за социјални рад у вези са ученицима који по Закону имају право на бесплатне уџбенике и ужину.

Задатак свих у школи, а нарочито одељењских старешина, психолога, учитеља и предметних наставника у области социјалне заштите је:

- А. Упознавање породичних услова у којима деца живе. Праћење како исти утичу на њихов развој;
- Б. Сарадња са Центром за социјални рад у циљу пружања социјалне помоћи деци и прородици;
- В. Откривање и пријављивање Центру занемаривања и злостављања деце
- Г. Рад на оснаживању деце да не трпе насиље у породици и да причају о њему;
- Д. Информишу децу коме треба да се обрате уколико су жртве породичног насиља;
- Ђ. Да прате резултате предузетих мера.

Б

У сарадњи са Црвеним крстом ученици наше школе ће учествовати у хуманитарним и другим акцијама у организацији Црвеног крста:

Акција "Безбедност деце у саобраћају"
 Светски дан прве помоћи
 Недеља солидарности
 Трка за срећније детињство
 Месец солидарности, Сунчана јесен живота
 Међународни дан борбе против сиромаштва
 Светски дан детета
 Светски дан борбе против ХИВ/АИДС

Квиз "Шта знаш о здрављу"

Недеља глобалне безбедности у саобраћају

Недеља Црвеног крста, приредба за прваке, Дан физичке активности "Вежбај, чувај здравље"

Међународни дан борбе против злоупотребе дроге

В

Школа је отворена за сарадњу са невладиним хуманитарним организацијама, као и другим хуманитарним удружењима уколико се за то укаже конкретна потреба.

ХV Програм заштите животне средине

Програм заштите животне средине оствариваће се кроз активности које обухватају рад са ученицима од првог до осмог разреда;

МЕСЕЦ	АКТИВНОСТИ	РЕАЛИЗАТОРИ
СЕПТЕМБАР	Успостављање сарадње са Градским зеленилом и организацијама за заштиту животне средине у Општини Вршац	Директор школе, Наташа Самуилов, Јоана Мојсе
ОКТОБАР	-Обележавање Светског дана заштите животиња -Укључивање одељенских заједница у уређивање школског дворишта	Актив учитеља од 1.до 4.разреда и наставници биологије Учитељи и одељенске старешине од 1. до 8.разреда
НОВЕМБАР	-Припремање изложбе ђачких фотографија на тему „Еколошка(не)култура – (не)култура живљења“	Наставници ликовне културе Невена Чолаков и Марио Фијатовић, Наташа Самуилов
	-Управљање отпадом – конкретан допринос кроз организовање сакупљања старе хартије, лименки и чепова	Учитељи и разредне старешине Од 1.до 8.разреда
	Акција: Засади и ти своју садницу!	Сви ученици наше школе, Наташа Самуилов, Гордана Обреновић
ДЕЦЕМБАР	-Едукација ученика путем еколошких радионица (вршњачка едукација) Тема: Зашто рециклирати? -Светски Дан планина	Ученици виших разреда наставници биологије и хемије Весна Томић
ЈАНУАР	-Припремање изложбе ђачких ликовних радова на рециклираном папиру	Актив учитеља од 1.до 4.разреда и наставници ликовне културе;

	-Обележавање Дана образовања о заштити животне средине	Учитељи и разредне старешине од 1.до 8.разреда
--	--	--

ФЕБРУАР	-Едукација ученика путем еколошких радионица Тема: Образовање за заштиту животне средине	Ученици виших разреда кроз активности у оквиру биологије и ТО; нижи разреди у оквиру чувара природе
МАРТ	-Светски Дан енергетске ефикасности -Уређивање школског простора -Обележавање Дана заштите шума -Обележавање Дана вода Радионица: „Како свако од нас може да уштеди воду и сачува је од загађења?“	Активности у оквиру часова физике и хемије; Сви ученици наше школе, Наташа Самуилов, Гордана Обреновић; Активности у оквиру часа географије, први разреди саде саднице; Активности на часу биологије и географије Наташа Самуилов, Тања Милетић и Весна Томић.
АПРИЛ	-Обележавање Светског дана здравља Акција: Дан без кока-коле и брзе хране – узми јабуку за ужину! -Дан планете Земље (читање текстова о заштити природе; акција чишћења школског дворишта) -Сакупљање старе хартије	Учитељи и разредне старешине од 1.до 8.разреда; Сви ученици наше школе и наставници;
МАЈ	-Светски Дан сунца -Обележавање Дана одрживог развоја -Обележавање Светског дана климатских промена	Сви ученици наше школе, учитељи и наставници; Активности у оквиру часова биологије и ТО; Активности у оквиру часова биологије географије.
ЈУН	-Светски Дан животне средине -Организовање такмичења за најбољи постер и излагање најбољих радова на тему „Наша планета у будућности“	Наташа Самуилов, Виолета Керкез, Сандра Војичић, Драган Владислав, Милан Рисојевић; Сви ученици наше школе и наставници ликовне културе

XVI Програм сарадње са локалном самоуправом

У оквиру сарадње са локалном самоуправом школа ће сарађивати са Општином, МУП-ом, Домом здравља, Градском библиотеком, Градским музејем, Народним позориштем „Стерија“; Туристичком организацијом, Културним центром, црквама и средњим и основним школама.

ОПШТИНА

Школа ће активно учествовати у културним манифестацијама које организује град (Туристичка организација Вршца): Грожђебал, Дан града Вршца....

МУП

Предавање о безбедности у саобраћају, пријава прегледа аутобуса, безбедност имовине, ученика и запослених.

ДОМ ЗДРАВЉА

Систематски лекарски прегледи ученика и запослених, предавања из области здравствене заштите и здравственог васпитања, вакцинација ученика...

ГРАДСКА БИБЛИОТЕКА

Упућивање ученика на учлањење у градску библиотеку, учествовање у акцијама које организује градска библиотека (књижевне вечери, конкурси за литерарне радове ученика, промоције књига...).

ГРАДСКИ МУЗЕЈ

Организована посета поставки Градског музеја. Учешће на конкурс за Ликовну награду „Паја Јовановић“.

НАРОДНО ПОЗОРИШТЕ СТЕРИЈА

Организована посета представама за ђаке свих узраста.

КУЛТУРНИ ЦЕНТАР

Организоване посете изложбама, предавањима, перформансима као и учешће на конкурсима литерарног и ликовног стваралаштва.

ЦРКВЕ

С обзиром на мултиконфесионалност школа сарађује са све три цркве: Српском православном, Римокатоличком и Румунском православном црквом.

Посебна сарадња са Српском православном црквом и свештенством Румунске православне цркве остварује се за школску славу Св. Луку као и за обележавање Дана Светог Саве.

Вероучитељи посећују храмове са заинтересованим ученицима у складу са планом и програмом верске наставе.

СРЕДЊЕ ШКОЛЕ

Сарадња са средњим школама остварује се у оквиру професионалне оријентације наших ученика као и уписа у први разред средње школе.

ОСНОВНЕ ШКОЛЕ

Школа сарађује са осталаим основним школама у општини у оквиру општинских такмичења, прослава дана школе, заједничког обележавања значајних датума, организовања заједничких семинара стручног усавршавања итд.

ГЕРОНТОЛОШКИ ЦЕНТАР

Школа сарађује са Геронтолошким центром у Вршцу тако што:

- сваке године организује пригодни програм за кориснике центра
- организује „дружење“ деце и старих лица.

XVII Програм сарадње са породицом

Основни циљ: сарадња и заједнички рад родитеља и школе на васпитању и образовању ученика.

Да би се остварио основни циљ неопходно је реализовати следеће циљеве:

1. Свестрано упознавање ученика
 2. Упознавање родитеља са:
- свим плановима и програмима и могућностима васпитно-образовног рада у школи;
 - условима остваривања планова и програма
 - условима, начином и организацијом рада

Програм сарадње са родитељима ће се остваривати у оквиру:

1. Савета родитеља
2. Родитељских састанака
3. Индивидуалних разговора са родитељима
4. Отворених врата
5. Сарадње родитеља са психологом и директором
6. Саветодавног рада са родитељима ученика који имају посебне потребе
7. Предавања за родитеље ученика првог, петог и осмог разреда
8. Учесћа родитеља у културним и осталим манифестацијама школе
9. Пружања административних услуга у вези са потврдама, уверењима

Носиоци остваривања програма су: директор, психолог, учитељи, предметни наставници, одељењске старешине, библиотекар и секретар.

XVIII Програм излета, екскурзија и наставе у природи

ВАСПИТНО-ОБРАЗОВНИ ЦИЉЕВИ И ЗАДАЦИ ИЗЛЕТА И ЕКСКУРЗИЈА

Циљ екскурзије, као облика образовно-васпитног рада јесте да се допринесе остваривању сврхе, циљева и задатака образовања, као и циљева и задатака наставних предмета; да ученици напредују ка реализацији одговарајућих Стандарда образовних постигнућа; да се оспособе да решавају проблеме и задатке у новим и непознатим ситуацијама; да развију мотивисаност за учење и заинтересованост за наставне садржаје, као и непосредно упознавање с појавама и односима у природној и друштвеној средини, упознавање с културним, историјским и духовним наслеђем и привредним достигнућима.

Задаци екскурзије су:

- продубљивање, проширивање и обогаћивање знања и искустава ученика, оспособљавање за решавање проблема, повезивање и примењивање знања и умења;
- развијање љубави према отаџбини, њеној историји, култури и природним лепотама;
- неговање позитивног односа према националним, културним, етичким и естетским вредностима, спортским потребама и навикама;
- уважавање плурализма вредности и родне равноправности;
- неговање солидарности, хуманизма, другарства и осећаја заједништва;
- успостављање непосреднијих односа између наставника и ученика и ученика међусобно;
- подстицање поштовања људских и грађанских права и слобода;
- развој и практиковање здравих стилова живота;
- развијање свести по значају одрживог развоја и изграђивање еколошких навика и навика заштите животиња;
- развијање способности проналажења, анализирања и саопштавања информација из различитих извора;
- оснаживање ученика у професионалном развоју;
- подстицање самосталности ученика и одговорности за сопствено понашање;
- проучавање објеката и феномена у природи;
- уочавање узрочно-последичних односа у конкретним природним и друштвеним условима;
- упознавање с начином живота и рада људи појединих крајева;
- развијање способности оријентације у простору.

ВАСПИТНО-ОБРАЗОВНИ ЦИЉЕВИ И ЗАДАЦИ НАСТАВЕ У ПРИРОДИ

Циљеви наставе у природи су:

- очување, подстицање и унапређивање укупног здравственог стања ученика, њиховог правилног психофизичког и социјалног развоја;
- стварање основа за усвајање активног, здравог и креативног начина живота и организовања и коришћења слободног времена;

- проширивање постојећих и стицање нових знања и искустава о непосредном природном и друштвеном окружењу;
- развијање еколошке свести и подстицање ученика на лични и колективни ангажман у заштити природе;
- социјализација ученика и стицање искуства у колективном животу, уз развијање толеранције и одговорног односа према себи, другима, окружењу и културном наслеђу;
- развијање позитивних односа према националним, културним и естетским вредностима.

Задаци који се остварују реализацијом програма наставе у природи су:

- побољшање здравља и развијање физичких и моторичких способности ученика;
- задовољавање основних дечијих потреба за кретањем и игром;
- очување природне дечије радозналости за појаве у природи и подстицање интересовања и способности за њихово упознавање кроз одговарајуће активности;
- развијање способности запажања основних својстава објеката, појава и процеса у окружењу и уочавање њихове повезаности у конкретним природним и друштвеним условима;
- подстицање самосталности у процесу стицања знања кроз непосредне истраживачке задатке;
- развијање свести о потреби заштите, неговања, чувања и унапређивања природне и животне средине и изграђивања еколошких навика;
- упознавање природно-географских, културно-историјских знаменитости и лепоте места и околине;
- упознавање са начином живота и рада људу појединих крајева;
- упознавање разноврсности биљног и животињског света појединих крајева, уочавање њихове повезаности и променљивости;
- упознавање са карактеристикама годишњих доба у природи и смењивање временских прилика;
- развијање способности сналажења, тј. оријентисања у простору и времену;
- оспособљавање ученика за безбедан и правилан боравак у природи;
- развијање правилних хигијенско-здравствених навика и подстицање самосталности у обављању личне хигијене и бриге о себи;
- подстицање и стварање навике за неговање редовне физичке активности и за што чешћи боравак у природи;
- формирање навика редовне и правилне исхране;
- навикавање на правилно смењивање рада, одмора и сна;
- разумевање и уважавање различитости међу појединцима;
- подстицање групног рада, договарања и сарадње са вршњацима и одраслима кроз одговарајуће активности.

XVIII. 1 Први циклус основног образовања и васпитања**САДРЖАЈИ ПРОГРАМА**

У складу с наставним програмом, на екскурзијама ће се реализовати следећи програмски садржаји:

Уочавање облика рељефа и површинских вода у околини и природно-географских облика Србије.

Посматрање карактеристичних биљака и животиња (обилазак станишта биљака и животиња у околини и Србији).

Посета угроженим и заштићеним подручјима (национални паркови, резервати, споменици природе...).

Развијање способности оријентације у простору и времену.

Обилазак разних типова пољопривредних површина и сточарских фарми (упознавање с производњом здраве хране).

Обилазак привредних предузећа (прерада природних сировина, упознавање с различитим делатностима људи, заштита животне средине...).

Упознавање с прошлошћу и културном баштином завичаја и отаџбине (обилазак музеја, културно-историјских споменика, етно-села, спомен-кућа знаменитих људи-научника, књижевника, уметника, војсковођа, државника...).

Редни број	Одредиште	Садржај	Време реализације	Носиоци
1	Палић	Екскурзија (три дана): Дворац „Фантаст“, ЗОО, Палићко језеро, Зобнатица	пролеће	учитељи
2	Дивчибаре	Екскурзија (три дана): Бранковина, Народни музеј Ваљево, манастири	пролеће	учитељи
3	Кушићи	Настава у природи (седам дана): настава, јутарња гимнастика и шетње, поподневни одмор, читање, спортска такмичења, вечерње забаве	пролеће	учитељи
4	Београд	Једнодневни излет: Школа на води (крстарење), ЗОО врт, Калемегдан	пролеће	учитељи
5	Фрушка гора	Једнодневни излет: Сремски Карловци, Стражилово, Петроварадин, Нови Сад	пролеће	учитељи
6	Гоч	Настава у природи (седам дана): настава, јутарња гимнастика и шетње, поподневни одмор, читање, спортска такмичења, вечерње забаве	пролеће	учитељи
7	Вршачке планине	Једнодневни излет: Широко било, Дом Црвеног крста, Вршачка кула	пролеће	учитељи
8	Делиблатска пешчара	Екскурзија (три дана): јутарња гимнастика и шетње, поподневни одмор, читање, спортска такмичења, вечерње забаве	пролеће	учитељи

Школа ће сваке године анкетирати родитеље ученика у вези са програмским садржајима излета, екскурзија и наставе у природи. Програм ће се мењати и допуњавати у складу са резултатима анкета.

XVIII. 2 Други циклус основног образовања и васпитања

Редни број	Одредиште	Садржај	Време реализације	Носиоци
1	Нови Сад	Екскурзија (два дана): Карловачка гимназија, Патријаршијски дом, Стражилово, Петроварадинска тврђава, манастир Крушедол	пролеће	одељењске старешине
2	Нови Сад	Једнодневни излет: манастири Крушедол или Хопово, Планетаријум, Петроварадин, Матица српска	пролеће	одељењске старешине
3	Златибор	Екскурзија (три дана): Златибор, Дрвенград, Шарганска осмица, Сирогојно, Стопића пећина, Овчарско-кабларска клисура, један од манастира	јесен	одељењске старешине

Школа ће сваке године анкетирати родитеље ученика у вези са програмским садржајима екскурзија. Програмски садржаји су дати у Упутству за остваривање екскурзија од 5. до 8. разреда:

- Обилазак праисторијских, античких, средњовековних, нововековних и локалитета савременог доба (Лепенски вир, Винча, Сирмијум, Виминацијум – Војни логор, Гамзиград – царска палата, Медијана, Студеница, Ђурђеви ступови, Жича, Милешева, Сопоћани, Градац, Грачаница, Високи Дечани, Раваница, Лазарица, Љубостиња, Манасија, Каленић, Сремски карловци, Крушедол, Ново Хопово, Врдник, Смедеревска тврђава, Голубац, Нишка тврђава, Петроварадинска тврђава, Орашац, Топола, Теле-кула, Таково, Тршић, Бранковина, Враћевшница, Текериш, Струганик, Шумарице...).
- Обилазак Београда, престонице Србије (Дом Народне скупштине, Народно позориште, Народни музеј, Београдска тврђава, Опсерваторија, Војни музеј, Музеј српске православне цркве, Музеј првог српског устанка – Конак кнеза Милоша, Конак кнегиње Љубице, Народна библиотека, краљевски дворови на Дедињу, Музеј града, Авала, Јајинци, Етнографски музеј, Педагошки музеј, Музеј Вука и Доситеја, Саборна црква, Храм св. Саве на Врачару, Природњачки музеј, Ботаничак башта „Јевремовац“, Зоолошки врт, Музеј југословенске кинотеке, Музеј Николе Тесле, Музеј савремене уметности...).
- Обилазак установа културе у Србији (Галерија Матице српске у Новом Саду, Српско народно позориште у Новом Саду, Књажевско-српски театар у крагујевцу, завичајни и локални музеји, спомен – куће...).

Програм излета и екскурзија ће се мењати и допуњавати у складу са резултатима анкете.

XIX Програм рада школске библиотеке

Септембар

- Планирање и програмирање
-израда глобалног и оперативних планова рада
- Васпитно –образовна делатност
-уознавање ученика са радом библиотеке
-обука ученика за самостално коришћење библиотекачког фонда
-реализација часова библиотекарства (уознавање са библиотеком)
- Сарадња са наставницима
-планирање набавке стручне литературе, часописа и некњижне библиотекачке грађе
-при оспособљавању ученика за самостално коришћење библиотечног фонда
-информисање комплетног наставног особља о набављеним приручницима и стручној литератури
-подела уџбеника
- Библиотечно-информациона делатност
-систематско информисање корисника о новој библиотечној грађи
-вођење дневне статистике
- Културна и јавна делатност
-успостављање сарадње са културним институцијама (градска библиотека, позориште...)
- Стручно усавршавање
-праћење савремене стручне литературе из области библиотекарства
-учествовање на стручним семинарима за школске библиотекаре
- Остали послови
-присутвовање састанцима актива наставника
-присутвовање седницама
-сарадња са књижаром Спектар

Октобар

- Планирање и програмирање
-израда глобалног и оперативних планова рада
- Васпитно-образовна делатност
-уознавање ученика са радом библиотеке
-обука ученика за самостално коришћење библиотечног фонда
-реализација часова библиотекарства са првим разредима (сликовнице, бајке)
- Сарадња са наставницима
-договор о коришћењу библиотечног растора у октобру
-договор обавезне и изборне лектире
-договор о употреби периодике

- Библиотечко-информациона делатност
 - реализација стручних послова-обрада 20 нових књига
 - каталожка обрада приновљених књига
 - вођење дневне статистике
- Културна и јавна делатност
 - учешће у припреми прославе Дечије недеље
 - учешће у припреми просаве школске славе
- Стручно усавршавање
 - праћење педагошке литературе, периодике, стручних рецензија и приказа
- Остали послови
 - присуствовање наставничком већу
 - сарадња са студентима
 - сарадња са дневним боравком

Новембар

- Планирање и програмирање
 - израда глобалног и оперативних планова рада
 - планирање и програмирање рада са ученицима у библиотеци
- Васпитно-образовна делатност
 - упознавање ученика са врстама библиотекачке грађе
 - обука ученика за самостално коришћење библиотекачког фонда
 - реализација часова библиотекарства (други разред: упознавање распореда у школској библиотеци, указивање на основне принципе при читању и упознавање са штампом за децу)
- Сарадња са наставницима
 - договор о коришћењу библиотечног простора у новембру
 - договор око обраде обавезне и изборне лектуре
 - планирање књижне и некњижне грађе
- Библиотечко-информациона делатност
 - припремање писмених и усмених приказа књига
 - каталожка обрада прибављених књига
 - вођење дневне статистике
- Стручно усавршавање
 - присуство састанку Актива школских библиотекара
 - праћење стручне и ериодеке и литературе
- Остали послови
 - присуствовање састанцима актива наставника
 - посета градској библиотеци
 - сарадња са књижаром Спектар

Децембар

- Планирање и програмирање
 - израда глобалног и оперативних планова рада
 - израда плана рада са ученицима у библиотеци
- Васпитно-образовна делатност
 - обука ученика за самостално коришћење библиотечког фонда
 - реализација часова библиотекарства (шести разред: објашњавање појмова садржај, предговор, поговор; пети разред: упознавање ученика са пословима: аутор књиге, састављач, издавач, уредник.)
 - упознавање са коришћењем каталога
- Сарадња са наставницима
 - договор о коришћењу библиотечког простора у децембру
 - договор око обраде обавезне и изборне лектире
 - припремање књижне и некњижне грађе и других материјала за потребе редовне, додатне и допунске наставе, слободних активности и других облика васпитно-образовног рада
- Библиотечко-информациона делатност
 - вођење дневне статистике
 - припремање тематске изложбе у вези са прославом Нове године
- Стручно усавршавање
 - присуствовање састанку Актива колских библиотекара
- Остали послови
 - присуствновање састанцима актива наставника
 - сарадња са књижаром Спектар

Јануар

- Планирање и програмирање
 - израда глобалног и оперативних планова рада
- Васпитно-образовна делатност
 - обука ученика за самостално коришћење библиотечког фонда и заштита књижног фонда
 - реализација часова библиотекарства (трећи разреди: упознавање са енциклопедијама за децу и њихово корићење)
- Сарадња са наставницима
 - договор о коришћењу библиотечког простора у јануару
 - договор око избора књига за награде ученицима који су имали најусешније радове на литерарном и ликовном конкурс, а поводом прославе Светог Саве
 - договор око обраде обавезне и изборне лектире
- Библиотечко-информациона делатност
 - реализација стручних послова-обрада 20 нових књига
 - каталожка обрада приновљених књига

-вођење дневне статистике

- Културна и јавна делатност
-активно учешће у прослави Светог Саве,школске славе
-додела награде најбољим читачима
- Стручно усавршавање
-присуствовање састанку Актива школских библиотекара
- Остали послови
-присуствовање састанцима актива наставника
-сарадња са књижарама и издавачима

Фебруар

- Планирање и програмирање
-израда глобалног и оперативних планова рада
- Васпитно-образовна делатност
-реализација часова библиотекарства (четврти разреди: риремање и организовање такмичења и програма у вези са читањем и коришћењем књижне и некњижне грађе)
- Сарадња са наставницима
-договор о коришћењу библиотечког простора у фебруару
-договор око обраде обавезне и изборне лектире
- Библиотечко-информациона делатност
-реализација стручних послова-обрада 20 нових књига
-каталожка обрада приновљених књига
-вођење дневне статистике
- Стручно усавршавање
-присуствовање састанку Актива школских библиотекара
- Остали послови
-присуствовање састанцима актива наставника
-сарадња са књижарама и издавачима

Март

- Планирање и програмирање
-израда глобалног и оперативних планова рада
- Васпитно-образовна делатност
-реализација часова библиотекарства за ученике седмог и осмог разреда-начин избора књига за читање и самосталан рад са енциклопедијама
- Сарадња са наставницима
-договор о коришћењу библиотечког простора у марту
-договор око обраде обавезне и изборне лектире
-наручивање књига
- Библиотечко-информациона делатност
-реализација стручних послова-обрада 20 нових књига

-каталожка обрада прибављених књига
-вођење дневне статистике

- Стручно усавршавање
-присуствовање састанку Актива школских библиотекара
- Остали послови
-присуствовање састанцима актива наставника
-сарадња са издавачким кућама

Април

- Планирање и програмирање
-израда глобалног и оперативних планова рада
- Васпитно-образовна делатност
-реализација часова библиотекарства у другом разреду(заједничко читање дечије литературе)
- Сарадња са наставницима
-договор о програму поводом Дана коле,избор литературе за награде
-договор о коришћењу библиотечког простора у априлу
-договор око обраде обавезне и изборне лектире
- Библиотечко-информациона делатност
-реализација стручних ословва-обрада 20 нових књига
-каталожка обрада приновљених књига
-вођење дневне статистике
- Културна и јавна делатност
-учешће у реализацији ђачког листа
-изложба ученичких радова
- Стручно усавршавање
-присуствовање састанку Актива школских библиотекара
- Остали ослови
-присуствовање састанцима актива наставника

Мај

- Планирање и програмирање
-израда глобалног и оперативних планова рада
- Васпитно-образовна делатност
-реализација часова библиотекарства
- Сарадња са наставницима
-договор о коришћењу библиотечког простора у мају
-договор око обраде обавезне и изборне лектире
-избор литературе намењене вуковцима и ученику генерације
- Библиотечко-информациона делатност
-реализација стручних послова-обрада 20 нових књига
-каталока обрада приновљених књига

-вођење дневне статистике

- Стручно усавршавање
-присуствовање састанку Актива школских библиотекара
- Остали ослови
-присуствовање састанцима актива наставника

Јун

- Планирање и програмирање
-израда глобалног и оперативних планова рада
- Васпитно-образовна активност
-организовање враћања задужене литературе пре краја школске године
- Сарадња са наставницима
-договор о коришћењу библиотечног простора у јуну
- Библиотечно-информациона делатност
-реализација стручних послова-поврат књига
-вођење дневне статистике
- Стручно усавршавање
-читање пристигле стручне литературе
- Остали послови
-присуствовање састанцима наставничког већа

XX Начин остваривања других области развојног плана школе који утичу на образовно-васпитни рад

XX .1 Програм рада у продуженом боравку

Задатак

Продужени боравак је облик организованог рада са ученицима нижих разреда основне школе и представља могућност да деца поред редовне наставе буду у школи још један део дана док су им родитељи на послу.

Настао је као одговор на потребе запослених родитеља који немају других могућности за збрињавање своје деце пошто су њихове школске обавезе по правилу краће од радног дана родитеља.

Циљ

Организовање продуженог боравка у школи има за циљ задовољавање потреба ученика и пружање помоћи њиховим родитељима кроз едукативне и слободне активности које ученици похађају.

Садржај

Рад у продуженом боравку обухвата: доручак, израду домаћих задатака, ручак, ужину, одмор као и слободне активности које су координисане сходно потребама и интересовањима ученика (основне области рада обухватају активности ликовног, музичког, литерарно-драмског стваралаштва, спортско-рекреативне активности као и посете

културних објеката у граду; као посебан вид активности предвиђене су различите радионице, друштвене игре и забава). Домаћи задаци ученика организују се и извршавају у оквиру предвиђених часова самосталног рада уз стални надзор и подршку наставника. На овај начин се ученици уводе у методе и технике самосталног учења што представља значајну олакшицу у сагледавању предвиђених наставних садржаја. У циљу постизања што бољих резултата запослени у продуженом боравку остварују континуирану сарадњу са учитељима деце обухваћене продуженим боравком. За рад са децом у продуженом боравку ангажована су два наставника разредне наставе.

Рад васпитних група одвија се у две смене што је у складу са ритмом рада школе. У дневној и месечној организацији рада у групама продуженог боравка школа обезбеђује:

1. У првој смени:

- прихват ученика од 7³⁰- 8⁰⁰
- доручак од 8⁰⁰- 8³⁰
- обавезан васпитно-образовни рад од 8³⁰-10⁰⁰
- слободне и стваралачке активности од 10⁰⁰-11³⁰
- ручак од 11³⁰-12⁰⁰
- слободне и стваралачке активности од 12⁰⁰-13⁰⁰
- одлазак у школу за ученике који похађају наставу у поподневној смени од 13⁰⁰-13²⁰

2. У другој смени:

- прихватање ученика који су завршили са наставом у преподневној смени од 10⁴⁰-11³⁰
- одмор и релаксација за ученике који су пре подне похађали наставу до 12³⁰
- ручак од 12³⁰-13⁰⁰
- поподневне обавезне активности од 13³⁰-15⁴⁰
- ужина од 15⁴⁰-16⁰⁰
- активности у слободном времену од 16⁰⁰-16³⁰
- завршетак послеподневног рада и одлазак деце кући у 16³⁰

XX.2 Програм ђачког парламента

Ђачки парламент је састављен од ученика шестих, седмих и осмих разреда, тачније од по два представника (девојчице и дечака) из сваког одељења. Своје представнике у парламенту ученици ће бирати на почетку школске године. Састанци ће се одржавати два пута месечно, другог и последњег четвртка у месецу.

Месец	Садржаји
-------	----------

СЕПТЕМБАР	<p>Формирање скупштине Ћачког парламента</p> <p>Формирање одбора и избор Председника</p> <p>Израда плана рада Ћачког парламента</p> <p>Одређивање наставника задужених за помоћ у раду Ћачког парламента; Организација акције у оквиру Дечије недеље – поклон од тајног пријатеља међу ученицима</p>
ОКТОБАР	<p>Разматрање дестинације за могућу посету- Сајам књига</p> <p>Осмишљавање прославе новешколске славе Светог Луке</p> <p>Контакт са неком новом школом из ближе или даље околине</p>
НОВЕМБАР	<p>Прославе школске славе Светог Луке</p> <p>Конкретизација плана рада Ћачког парламента</p> <p>Организација хуманитарне акције - посету деци без родитељског старања</p>
ДЕЦЕМБАР	<p>Посета хуманитарној установи</p> <p>Организовање забавног живота у школи</p>
ЈАНУАР	<p>Организовање приредбе поводом Светог Саве</p> <p>Анализа успеха у одељењима</p> <p>Трибина – увођење униформи</p>
ФЕБРУАР	<p>Осмишљавање бољег информисања у школи - странице на сајту, разглас, новине</p> <p>Организација забавног живота- Дан заљубљених</p>
МАРТ	<p>Контакт са Ћачким парламентом друге школе</p> <p>Трибине – презентације образовних профила</p> <p>Предлози и мишљење о обављању васпитно-образовног рада у школи</p> <p>Припреме за прославу Дана школе</p>
АПРИЛ	<p>Прослава Дана школе</p> <p>Реализација програма бољег информисања</p> <p>Организација слободних и ваннаставних акитвности</p>
МАЈ	<p>Иницирање нових секција из области које побуђују веће интересовање код ученика</p> <p>Разматрање могућности унапређења сарадње ученика и</p>

	наставника
ЈУН	Праћење реализације програма рада Тјачког парламета Анкете

XXI Индивидуални образовни планови свих ученика који се образују по индивидуалном образовном плану

Индивидуални образовни планови ученика који се до доношења Школског програма образују по индивидуалном образовном плану налазе се у документацији код школског психолога.

За ученике који ће се образовати по индивидуалним образовним планом након доношења овог програма биће утврђени одговарајући планови у складу са Законом.

XXII Програм безбедности и здравља на раду

Редни број	Садржаји	Циљеви и задаци	Циљна група
1.	Указивање прве помоћи (обука запослених)	Оспособити све запослене за пружање прве помоћи при повређивању ученика и запослених	Сви запослени
2.	Противпожарна заштита (обука запослених)	Оспособити све запослене за спречавање и поступање у случају избијања пожара	Сви запослени
3.	Процедуре понашања запослених у случају повређивања ученика у школи	Упознавање запослених са процедурама понашања у случају било ког облика повређивања ученика у школи; повећање сигурности и заштите ученика и запослених у школи;	Сви запослени (посебно наставници физичког васпитања и дежурни наставници)
4.	Спречавање могућег злостављање од стране ученика према вршњацима и запосленима	Спречавање појаве злостављања од стране ученика према вршњацима и	Сви запослени, родитељи, ученици

		<p>запосленима; избегавање ризичних ситуација; оснаживање ученика и запослених за мирно решавање конфликта.</p>	
--	--	---	--

5.	Обука запослених на пословима у продуженом боравку о правилном и безбедном руковању храном	Оспособити запослене на пословима у продуженом боравку да безбедно рукују храном;	Запослени на пословима у продуженом боравку
6.	Управљање отпадом и ђубретом	Оспособити помоћно особље, остале запослене и ученике за правилно и безбедно по здравље одлагање отпада и ђубрета.	Запослени, ученици
7.	Правилно и безбедно коришћење средстава за хигијену	Оспособити помоћно особље за правилно и безбедно коришћење средстава за хигијену	Помоћно особље